

Załącznik do uchwały XXX

Z dnia XXX

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Dobrze
na lata 2016-2022

Gmina Dobrze 2016

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Metody badawcze	9
2. Podstawy prawne	10
3. Charakterystyka Gminy Dobrze	14
4. Sytuacja demograficzna Gminy Dobrze	15
5. Infrastruktura społeczna	18
5.1 Edukacja	18
5.2 Kultura	18
5.3 Bezpieczeństwo publiczne	19
5.4 Ochrona zdrowia.....	21
5.5 Rynek pracy.....	22
5.6 Infrastruktura transportowa i komunikacyjna	24
5.7 Organizacje pozarządowe.....	25
5.8 Polityka mieszkaniowa.....	26
6. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Dobrze.....	27
6.1 Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	27
6.2 Pomoc ze względu na brak środków do życia.....	34
6.3 Pomoc w związku z problemem alkoholowym	36
6.4 Problem niepełnosprawności i długotrwałej choroby	38
6.5 Pomoc ze względu na bezradność opiekuńczo-wychowawczą i ochronę macierzyństwa	40
7. Analiza SWOT	45
8. Cele Strategii, cele operacyjne oraz działania	56
9. Sposoby realizacji Strategii oraz źródła finansowania.....	67
10. Wskaźniki realizacji działań	68
11. Monitorowanie i ocena realizacji Strategii	69

Wprowadzenie

Metodą ograniczania państwa opiekuńczego jest decentralizacja, czyli proces za pomocą, którego świadczenia i usługi socjalne są przenoszone z rządu centralnego do mniejszych, lokalnych jednostek czy władz i agencji, o których sądzi się, że są bliżej obywateli i użytkowników. Decentralizacji przypisuje się kilka zalet m.in. sprawniejsze rządzenie przez przybliżenie władzy społecznościom lokalnym. Ten główny kierunek przemian, wprowadzany pod hasłami potrzeby samorządności, odbiurokratyzowania, deregulacji, budowy społeczeństwa obywatelskiego itp., oznacza stopniowe zdejmowanie z państwa troski o sprawy społeczne. Lokalna polityka społeczna odnosi się do szczebla gminnego, w którym występuje bezpośrednio, naturalne połączenie istniejących potrzeb i środków. Zaletami takiej polityki są m.in. szybkość reakcji podmiotów na ujawniające się problemy społeczne, trafne rozpoznanie sytuacji pojedynczych środowisk, lepsze możliwości wykorzystania lokalnego potencjału społecznego, uwzględnianie lokalnej specyfiki przy formułowaniu diagnozy społecznej, kontrola społeczna sprzyjająca racjonalnej gospodarce środkami materialnymi i zasobami ludzkimi. Dlatego jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest przygotowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, termin używany od dawna w naukach o wojsku, wszedł do języka pomocy społecznej jako narzędzie rozwiązywania problemów społecznych.

„Strategia to zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągnięcia jakiegoś wyznaczonego celu” ale również „teoria, a także metody i techniki rozwiązywania określonych problemów badawczych”¹.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w zasadach określających budowę strategii podaje: „Nie każdy plan jest strategią. Strategia powinna określać cel, jakim jest rozwiązywanie określonych problemów społecznych (czyli np. poprawa sytuacji ludzi starych, niepełnosprawnych lub zmiana na lepsze wybranych obszarów życia społecznego /.../ oraz sposób, w jaki można go osiągnąć...”².

Prezentowana Strategia uwzględnia ewolucję instytucji pomocy społecznej, jej przejście od realizacji funkcji ratowniczej do prewencyjno-usługowej oraz malejącą opiekuńczą rolę

---

¹ Olechnicki K., Załęski P.(red) Słownik socjologiczny, Toruń 1997, s.205.

² Informacje o strategii, MPiPS, Warszawa, 2006, www.mpips.gov.pl.

państwa na rzecz pomocy samorządowej i organizacji pozarządowych. W nowej roli pomoc społeczna będzie instytucją opartą na kapitale społecznym lokalnej społeczności, uwzględniając tym samym nową rolę świadczeniobiorców – od biernego klientyzmu do aktywnej partycypacji w procesie pomocy.³

W głównych założeniach metodycznych elementu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Dobrze składa się z:

- diagnozy aktualnego stanu pomocy społecznej w gminie,
- prognozy potrzeb społecznych społeczności lokalnej,
- celu strategicznego ogólnego i celów szczegółowych (operacyjnych),
- metod realizacji celów,
- harmonogramu oraz przedstawia całościową wizję polityki społecznej w perspektywie czasowej do 2022 roku.

Projekt związany z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobrze rozpoczęto w czerwcu 2015 roku.

Opracowanie przedstawionego elementu strategii było wymogiem ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 163 z późn. zm.), która w art. 17 ust.1. pkt.1 mówi: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Ustawa o pomocy społecznej stanowi kolejny etap budowy nowego systemu aktywnej polityki społecznej w Polsce mając na celu stworzenie solidnego fundamentu polityki opartej na trzech zasadach:

- po pierwsze, w sposób systematyczny i kompleksowy budowana jest sieć bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, oparta na realnych podstawach utrzymania gospodarstw domowych,

---

³ Krzyszkowski J. Lokalna polityka wobec biedy (red) Warzywoda Kruszyńska W. Instytut Socjologii UŁ, Łódź, 2003. s. 167-8.

- po drugie, tworzy się spójny system wspierający aktywizację osób bezrobotnych na rynku pracy i na polu pomocy społecznej, tak aby każdemu zagwarantować szansę aktywizacji i godnego życia,
- po trzecie, tworzy się skoordynowany system instytucjonalny, jasno prezentujący odpowiedzialność instytucji rządowych i samorządowych, otwierający jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej organizacji sektora pozarządowego.

Prezentowana Strategia jest istotną potrzebą i wymogiem sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Dobrze, województwa mazowieckiego i Polski, związanej głównie z wstąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej oraz nowymi możliwościami związanymi z pozyskiwaniem funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym politykę społeczną. Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w gminie na długofalowym planowaniu, na przejrzystych celach o różnym horyzoncie czasowym, pomaga zarządzać sferą polityki społecznej i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań tejże polityki. Strategia oraz programy pomocowe pomagają także skoordynować działania różnych instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie wokół głównego kierunku działań i głównych problemów w tej sferze.

Realizacja Strategii jest spójna z dokumentami państwowymi takimi jak:

- ***Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy Wymiar Integracji***⁴ - Program ten jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, utworzonym w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz innych strategii rozwoju – zwłaszcza Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Uwzględnia również politykę państwa obejmującą walkę z ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln oraz wzrost spójności społecznej. Ponadto, Program zakłada progres na czterech płaszczyznach:
  - Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie młodzieży szansy wejścia na

---

⁴ Dokument dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej www.mpips.gov.pl – link „Pomoc społeczna” (19.07.2014).

rynek pracy i zakładania rodzin – „Zasadniczym efektem powinno być stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych, który przygotuje młodzież do wejścia na rynek pracy, umożliwi zdobycie niezbędnych kompetencji i umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową, a także rozwój rodziny.⁵

- Aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko - „W tym przypadku podstawowym efektem ma być rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem. Chodzi o łączenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie znaczenia społeczności lokalnej z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-społecznego.⁶”
  - Zapobieganie niepewności mieszkaniowej – „Najważniejsze będzie zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem, co zwiększy bezpieczeństwo rodzin i umożliwi ich aktywizację zawodową. Ważne też będzie zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności, które powodują wykluczenie społeczne.⁷”
  - Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni – „Podstawowy efekt realizowanych działań to zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu oraz możliwości włączenia się do życia społecznego.⁸”
- **Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020** - określa kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej uwzględniając aktualny kontekst polityczny, społeczny i gospodarczy w Polsce i w Unii Europejskiej.
- **Rządowym Programem Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020⁹** - Program zakłada włączenie sektora organizacji pozarządowych do działań służących zaangażowaniu seniorów w aktywność społeczną w czterech sektorach:

---

⁵<https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/decyzje-rzadu/uchwala-w-sprawie-przyjecia-programu-pod-nazwa-krajowy-program.html> (20.08.2015).

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ <https://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/rzadowy-program-asos/> (20.08.2015).

- Edukacja osób starszych – poszerzenie oferty edukacyjnej dla osób starszych, które zamierzają edukować się oraz rozwijać, przy wykorzystywaniu potencjału oraz kapitału, którym dysponują poszczególne osoby.
  - Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową - aktywności osób starszych oraz włączenie do wspólnych działań młodszego pokolenia, co pozwoli na budowanie wzajemnego zrozumienia oraz rozwój umiejętności społecznych;
  - Partycypacja społeczna osób starszych - działania na rzecz zwiększenia udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym i politycznym, co przyczyni się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.
  - Partycypacja społeczna osób starszych - zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych. Kluczowe znaczenie ma tutaj tworzenie lokalnych sieci wsparcia opartych na działaniach wolontariuszy w celu tworzenia środowiska samopomocy.
- **Programem Operacyjnym „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020”, POWER 2014-2020** – Jest jednym z 6 programów krajowych jakie będą realizowane w okresie 2014-2020. Program finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego celem są reformy w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia.
- **Wieloletnim Programem Wspierania Finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”** - Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
  - poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
  - kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.
- **Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020** – ma na celu zwiększyć m.in. skuteczność oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska w Polsce, a także zwiększyć poziom kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w

celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

- ***Strategią Województwa w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020*** - Stanowi ona jeden z najważniejszych Dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w regionie. Dokument podejmuje również próbę odpowiedzi na pytanie o działania, które należałoby podjąć, by skutecznie podnosić poziom życia mieszkańców Wielkopolski oraz zaspokajać ich różnorodne potrzeby.
- ***Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016 dla powiatu mińskiego*** – dokument prezentujący sytuację społeczną wraz z problemami społecznymi, które dominują w powiecie oraz działaniami rozwiązyjącymi poszczególne problemy.

Stworzona Strategia dla Ośrodka Pomocy Społecznej jest spójna z celami i działaniami zawartymi w *Programie wspierania rodzin na lata 2016-2018* oraz *Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2016-2020* dla Gminy Dobrze.

1. Metody badawcze

Opracowanie prezentowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Dobre odbyło się w oparciu o następujące metody badawcze:

- analizę materiałów zastanych, czyli informacji zgromadzonych w celach administracyjnych, udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do zaobserwowania ilości osób korzystających z pomocy GOPS oraz środków przeznaczonych do rozdysponowania w latach 2012-2015,
- wywiad swobodny z pracownikami GOPS, umożliwiający zestawienie danych liczbowych z pracą Ośrodka i bezpośrednimi kontaktami z klientami,
- dane statystyczne – wykorzystane do analizy struktury demograficznej w gminie,
- dane statystyczne udostępnione przez Komisariat Policji w Stanisławowie umożliwiające oszacowanie skali przemocy w rodzinie.
- ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców gminy.

2. Podstawy prawne

Podstawy prawne regulujące system pomocy społecznej w Polsce zawarte są w następujących aktach prawnych:

Ustawa o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163).

Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej definiuje Ustawa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Dokument traktuje pomoc społeczną przede wszystkim jako instytucję, umożliwiającą wyjście z trudnych sytuacji życiowych tym osobom, rodzinom, które nie są w stanie wykorzystać własnego potencjału, zasobów czy predyspozycji, ze względu na niemożność samodzielnego przezwyciężenia problemów w życiu codziennym.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 114).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne, zapomoga wypłacana przez gminy, 1 świadczenia wypłacane przez gminy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, 2 świadczenie rodzicielskie. Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi (3% z budżetu państwa), składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 859).

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmieniła ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Pozwoliło to na lepszy dostęp osób uprawnionych do organu wypłacającego świadczenia. Po nowelizacji ustawa zakłada uproszczenie i zmniejszenie procedur administracyjnych związanych ze stosowaniem ustawy, bardziej racjonalne funkcjonowanie organów działających na jej podstawie oraz efektywne odzyskiwanie przez budżet państwa od dłużników alimentacyjnych należności Skarbu

Państwa powstałych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jednakże efektywność ta jest zbyt niska. Ustawa określa: zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej "świadczeniami z funduszu alimentacyjnego", zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr. 43, poz.225).

Ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz.1375).

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz

innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz.1118).

Ustawa jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286).

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa o promocji zatrudnienia i rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149).

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 121).

Ubezpieczenia społeczne obejmują: ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej "ubezpieczeniem chorobowym", ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej "ubezpieczeniem wypadkowym".

Ustawa określa: zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru, zasady, tryb i terminy - zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne; zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek, zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej "FUS", organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej "Zakładem", zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej, zwanego dalej "FRD", oraz zasady zarządzania tym funduszem, zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Ustawa o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2156).

Reguluje wszystkie kwestie związane z oświatą, funkcjonowaniem szkół i placówek, ich finansowaniem, zagadnieniami dotyczącymi pomocy stypendialnej, czy też treści związanych z samymi zasadami oceniania. Ponadto ustawa reguluje kwestię wsparcia finansowego dla potrzebujących uczniów.

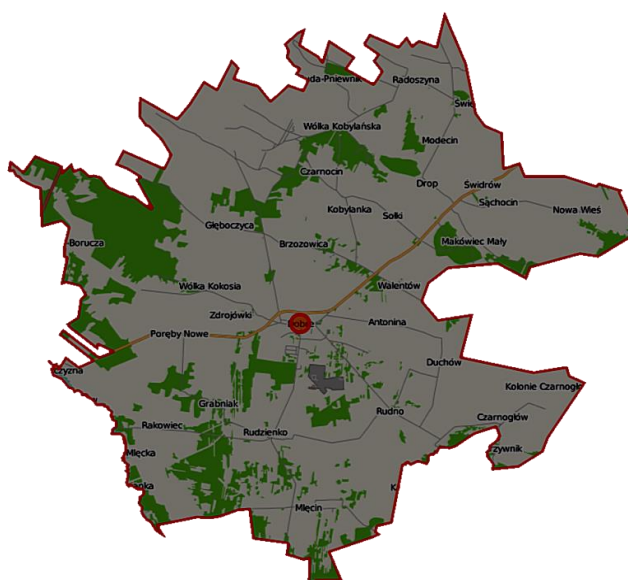

3. Charakterystyka gminy Dobrze

Pod względem administracyjnym gmina Dobrze położona jest w centralo-wschodniej Polsce, należy do powiatu mińskiego w województwie mazowieckim. Pod względem administracyjnym wchodzi w skład powiatu mińskiego.

Odległość Dobrego od Warszawy wynosi 50 km, do stolicy powiatu, czyli Mińska Mazowieckiego, odległość ta wynosi 20 km, a do Siedlec 56 km. Gmina Dobrze sąsiaduje z następującymi gminami: Jakubów, Kałuszyn, Korytnica, Stanisławów, Strychówka i Wierzbno. Obszar gminy – krajobrazowo pięknie ukształtowany, poprzecinany jest niewielkimi rzeczkami, z których największe to: Rządza, Boruczanka i Ossownica. Szczególnie atrakcyjne krajobrazowo, malownicze doliny, tworzą Rządza i Ossownica. Gmina Dobrze rozciąga się na powierzchni równej blisko 12 tys. ha, z czego prawie 9 tys. ha, to użytki rolne, resztę zaś stanowią lasy. Obszarowo największą powierzchnię (813 ha) zajmuje sama miejscowość Dobrze, najmniejszą obszarowo (52 ha) jest wieś Świdrów. W skład gminy wchodzi 41 sołectw. Gminę Dobrze zamieszkuje 6200 osób, z czego w miejscowości gminnej mieszka 1520 osób. Tutejsza ludność w wieku produkcyjnym stanowi 50 % populacji i głównie zajmuje się pracą w rolnictwie. Dobrze połączenia komunikacyjne z Mińskiem Mazowieckim czy Warszawą powodują, że wielu mieszkańców podejmuje pracę poza miejscem zamieszkania.

Mapa 1: Mapa gminy Dobrze

Źródło: gminadobrze.pl

4. Sytuacja demograficzna Gminy Dobrze

Sytuacja demograficzna gminy Dobrze utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Liczba mieszkańców gminy od kilku lat plasuje się na poziomie 6 tys. mieszkańców, co odpowiada 48 osobom na 1 km².

Poniższe tabele oraz wykresy przedstawiają sytuację demograficzną Gminy Dobrze w latach 2012-2014 z uwzględnieniem poszczególnych grup wiekowych:

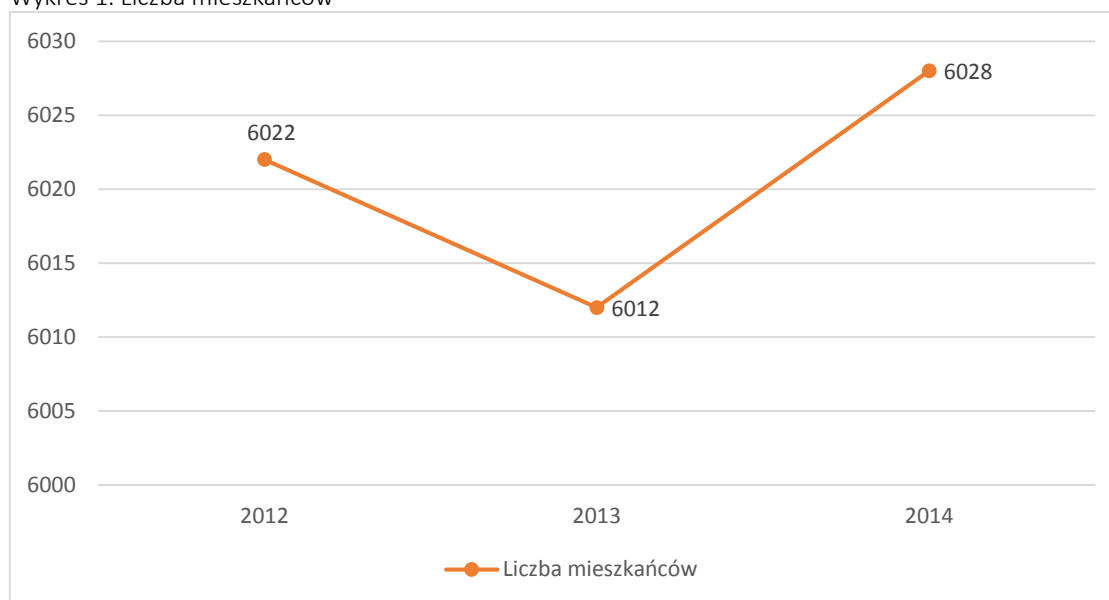
Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy

Rok	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców	6 022	6 012	6 028

Źródło: GUS¹⁰

Zauważalny jest spadek liczby mieszkańców w 2013 roku w stosunku do 2012 roku oraz niewielki wzrost liczby mieszkańców w 2014 roku.

Wykres 1. Liczba mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Niewielka tendencja wzrostowa liczby mieszkańców w roku 2014 potwierdza tezę o starzeniu się społeczności lokalnej. Dodatkowo, można zaobserwować brak stałej tendencji w demografii gminy.

¹⁰http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=147136&p_token=0.5729464525356889 (28.08.2015).

Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Dobrem

	2012	2013	2014
Urodzenia	79	57	65
Zgony	74	71	69

Źródło: GUS¹¹

Tabela 2 prezentuje liczbę urodzeń w stosunku do liczby zgonów w gminie. Tendencja utrzymuje się na podobnym poziomie w 2012 i 2014 roku, jednak największy spadek urodzeń i drastyczną różnicę pomiędzy urodzeniami, a zgonami odnotowano w 2013 roku.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy z podziałem na grupy wiekowe

Grupa wiekowa	2012	2013	2014
Przedprodukcyjny	1240	1202	1195
Produkcyjny	3724	3730	3702
Poprodukcyjny	1058	1080	1103

Źródło: GUS¹²

Tabela 3 oraz wykres 2 ukazują poszczególne grupy wiekowe w Gminie Dobrem. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) w 2012 roku stanowiła 20,60% ogólnej liczby ludności gminy. W wieku produkcyjnym (mężczyzn pomiędzy 18, a 64 rokiem życia oraz kobiet pomiędzy 18, a 59 rokiem życia) było 61,84% społeczeństwa lokalnego, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej) stanowiły 17,56% mieszkańców. W stosunku do roku 2014 widoczny jest spadek ogólnej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym.

Liczba ludności utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Aby utrzymać ten stan należy dążyć do tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, a także zapewnić osobom dojeżdżającym do pracy poza terenem gminy, odpowiedni dojazd. Dzięki temu rozwiązaniu, liczba osób w gminie będzie miała szansę na wzrost. Uniknie się w ten sposób drenażu kapitału ludzkiego przez większe ośrodki. Atutem gminy jest dominacja terenów zielonych, co dodatkowo powinno skusić mieszkańców do podjęcia pracy w większych ośrodkach miejskich,

¹¹http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=147136&p_token=0.9785332977771759 (24.08.2015).

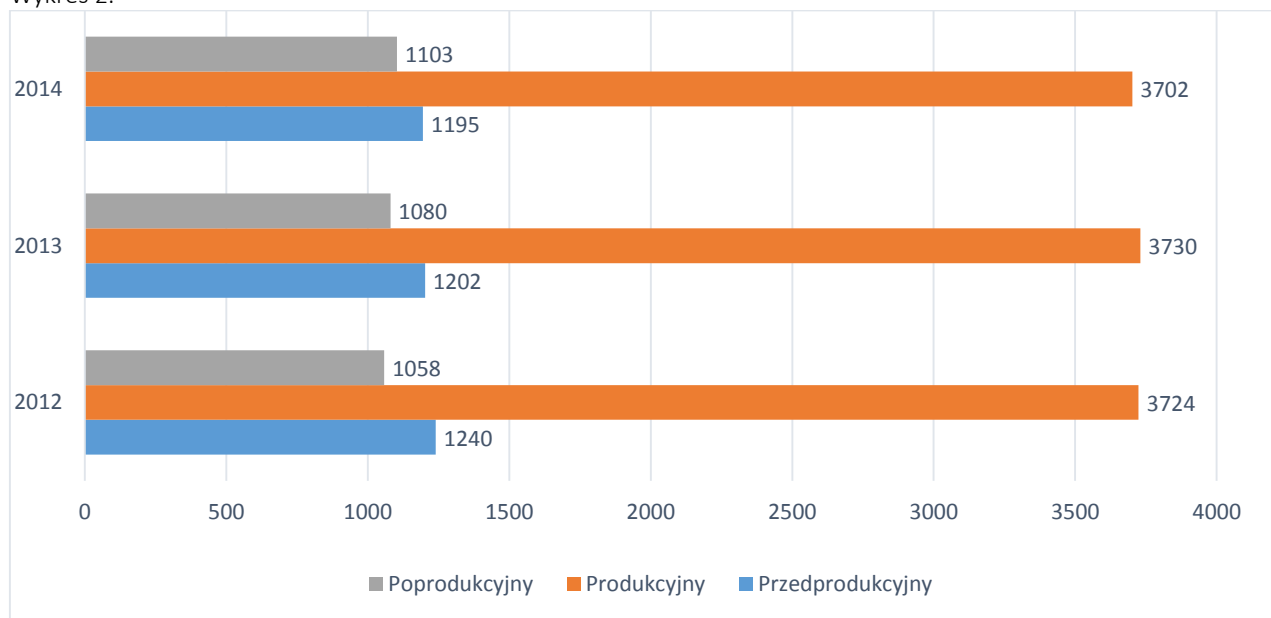
¹²http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=147136&p_token=0.31172830797731876 (24.08.2015).

ale i stałego zamieszkania w gminie. Jak podaje sondaż CBOS, Polacy coraz częściej wskazują wieś, jako preferowane miejsce zamieszkania (40%)¹³. Gmina może podjąć działania na rzecz zagospodarowania wolnych przestrzeni.

Wykres 2.

Źródło: Opracowanie własne

Warto zwrócić uwagę na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2012 roku osoby te stanowiły 17,57% społeczeństwa, w 2014 roku już 18,30%. Zauważono również spadek liczby osób w wieku produkcyjnym. W 2012 roku osoby w wieku produkcyjnym tworzyły 61,84% mieszkańców gminy, natomiast w 2014 roku 61,41% mieszkańców. Jest to pozornie niewielka różnica, jednak biorąc pod uwagę wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym można wywnioskować, że społeczeństwo gminy Dobrze starzeje się. Konsekwencją starzenia się społeczeństwa będzie zwiększenie obciążenia systemu ochrony zdrowia kosztami opieki nad tą grupą mieszkańców, ponadto gmina będzie zobowiązana opracować strategiczne programy dla ludzi w starszym wieku uwzględniające ich sytuację zdrowotną oraz społeczno-ekonomiczną. Dodatkowo, będzie trzeba zapewnić szkolenia dla lekarzy pierwszego kontaktu w zakresie geriatry. Jeśli gmina nie podejmie odpowiednich działań, wzrost osób w wieku poprodukcyjnym stanie się problemem społecznym.

¹³<http://biznes.pl/magazyny/rolnictwo/cbos-lepsze-perspektywy-na-wsi/cfd4v> (24.08.2015).

5. Infrastruktura społeczna

5.1 Edukacja

Na terenie gminy Dobrze edukacja ukierunkowana jest na kształcenie obejmujące jej pierwsze etapy. W gminie znajdują się następujące jednostki organizacyjne odpowiadające za oświatę:

- Samorządowe Przedszkole w Dobrem,
- Szkoła Podstawowa im. Konstantego Laszczki w Dobrem
- Szkoła Podstawowa im. Piotra Wysockiego w Dropiu,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Młęczynie
- Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Dobrem.

5.2 Kultura

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Kultura w gminie Dobrze centralizuje się głównie wokół Gminnego Ośrodka Kultury, w którym również mieści się Gminna Biblioteka Publiczna, która jest centralą gminnej sieci bibliotek. W Ośrodku Kultury funkcjonuje Muzeum Konstantego Laszczki.

Ośrodek Kultury zapewnia atrakcje poprzez organizację warsztatów plastycznych, zajęć teatralnych adresowanych dla dzieci szkół podstawowych, zajęć wokalnoinstrumentalnych, zajęć języka angielskiego oraz rytmiki dla wszystkich dzieci.

Funkcjonująca przy Ośrodku biblioteka oprócz pracy kulturalno-oświatowej w celu rozbudzania zainteresowania książką w środowisku lokalnym odpowiada za organizację konkursów recytatorskich ("Warszawska Syrenka", "Kornela Makuszyńskiego" i "Michaliny Chełmońskiej-Szczepańskiej"), spotkań autorskich, które skupiają znane osoby świata literackiego m.in. Andrzeja Grabowskiego, Martę Fox, Wojciecha Widłaka, Grzegorza Kasedepke, Dorotę Gellner i wielu innych. Ponadto, biblioteka jest organizatorem lekcji bibliotecznych dla przedszkolaków, wieczorków poetyckich oraz wystaw. W bibliotece można skorzystać z Internetu, książek z zakresu literatury pięknej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a

także literatury popularnonaukowej ze wszystkich dziedzin wiedzy.

Społeczne Muzeum Konstantego Laszczki powstało w 1971 roku i stało się miejscem prezentującym sztukę rzeźbiarza. Muzeum powstało głównie dzięki staraniu Jana Zycha - kierownika tutejszej szkoły oraz przyjaciela artysty, a także zorganizowanego przez niego Społecznego Komitetu Muzeum Laszczki. Jego początek dały prace artysty i pamiątki po nim, przekazane tutejszej szkole w 1968 roku. Wśród prac znalazły się rzeźby, płaskorzeźby, medaliony oraz plakaty, przedstawiające m.in. Józefa Piłsudskiego, Stefana Batorego, Mikołaja Kopernika, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Stanisława Wyspiańskiego oraz rodzinę artysty, a także sceny rodzajowe i tematykę symboliczną oraz sakralną.

Z przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców gminy wynika, że 66% badanych w ostatnim roku uczestniczyło w wydarzeniach o charakterze kulturalno-integracyjnym. Jest to pozytywny wynik, który pokazuje, że mieszkańcy chcą spędzać wolny czas w sposób kreatywny i twórczy. Wśród głównych przyczyn nie uczestnictwa, badani wskazywali brak zainteresowania (44%), brak czasu (25%) oraz brak możliwości dojazdu (19%). Warto zmobilizować i tę grupę mieszkańców poprzez urozmaicenie oferty.

5.3 Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy oraz utrzymywanie warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie oraz mienie obywateli jest nadrzędnym celem władz. Ochrona przed zaburzeniem ładu prawnego, zakłóceniami funkcjonowania obywateli przyczynia się do podtrzymywania sprawnego i operatywnego działania zarówno podmiotów działających na terenie gminy, jak i organizacji pozarządowych współpracujących z pomocniczymi jednostkami samorządu terytorialnego. Bezpieczeństwo publiczne ściśle związane jest z bezpieczeństwem socjalnym, które również gmina stara się zagwarantować mieszkańcom poprzez zapewnienie ładu społecznego dzięki spójnemu systemu praw na wypadek trudnej sytuacji życiowej obywateli oraz w razie zagrożenia ich życia, a także poprzez zapewnienie mieszkańcom niezbędnych środków do życia (zwiększenie ilości ofert pracy, wypłacanie świadczeń socjalnych). Za zapewnienie bezpieczeństwa w gminie odpowiedzialny jest Komisariat Policji w Stanisławowie obejmujący gminy Dobre, Jakubów i Stanisławów.

Analiza bezpieczeństwa publicznego dokonana została w oparciu o dane statystyczne

udostępnione przez Komisariat Policji w Stanisławowie w związku z zaistniałymi przestępstwami w gminie Dobrze w latach 2013-2015.

Tabela 4. Przestępstwa w gminie Dobrze wg kategorii

	2013	2014	2015
Kradzież mienia	18	15	11
Kradzież z włamaniem	13	16	16
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	10	9	17
Oszustwo	1	3	1
Bójka i pobicie	0	1	1
Znęcanie nad rodziną	3	3	13

Źródło: Komenda Policji w Stanisławowie

Analizując dane statystyczne można zaobserwować, że wśród najbardziej dominujących przestępstw pojawiających się w gminie zaliczyć można prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, kradzieże oraz znęcanie nad rodziną, które dopiero w 2015 roku uległo zdecydowanemu zwiększeniu. W roku 2013 dominującym przestępstwem były kradzież mienia oraz kradzież z włamaniem (odpowiednio 18 i 13 przestępstw). W 2014 roku odnotowano bójkę i pobicie, zwiększyła się również liczba oszustw, natomiast reszta przestępstw uległa nieznacznemu zmniejszeniu. W 2015 roku sporemu zwiększeniu uległa liczba zatrzymanych z powodu prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości – prawie dwukrotnie w stosunku do roku ubiegłego. Znęcanie nad rodziną również uległo zwiększeniu przeszło czterokrotnie. Przestępstwo z tego tytułu związane jest z „Niebieskimi Kartami”, które są zakładane sprawcom przemocy domowej. Tutaj również odnotowano spory wzrost.

Tabela 5. Liczba wszczętych procedur "Niebieska Karta" w gminie Dobrze

Rok	2013	2014	2015 (do dnia 30.06.2015)
Wszczęte procedury	6	12	14

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim

Analizując sytuację mieszkańców gminy, w przeprowadzonej ankiecie pytano o poczucie bezpieczeństwa. 66% badanych zadeklarowało, że czuje się bezpiecznie na terenie miejsca zamieszkania, 23% ankietowanych nie miało zdania w tym zakresie, natomiast 11% nie czuje się

komfortowo na terenie gminy. Warto wziąć pod uwagę każde zdanie, ze szczególnym uwzględnieniem nieprzychylnych odpowiedzi. Dbałość o poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest niezwykle ważnym zadaniem władz. Dodatkowo mieszkańcy, którzy brali udział w badaniu wskazywali, że nie mają styczności ze zjawiskiem przemocy domowej (82%) oraz w rodzinie nie pojawia się załóżona „Niebieska Karta” (94%). Niewielka skala zjawiska przemocy wobec najbliższych jest niezwykle ważnym elementem związanym z bezpieczeństwem.

5.4 Ochrona zdrowia

Gmina Dobrze zapewnia mieszkańcom ochronę zdrowia poprzez funkcjonowanie dwóch aptek i Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Dobre Zdrowie” świadczącego podstawową opiekę medyczną oraz stomatologię ogólną. Lecznictwo szpitalne i specjalistyczne oraz pogotowie ratunkowe realizowane są w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim.

Ilość pacjentów zadeklarowanych do korzystania z usług zakładów opieki zdrowotnej w latach 2013-2015 to 5050-5100 pacjentów. W Ośrodku zatrudnionych jest 4 lekarzy :

- lekarz w rodzinny specjalizacja medycyna rodzinna,
- lekarz w trakcie specjalizacji medycyna rodzinna,
- lekarz pediatra,
- lekarz pediatra/medycyna rodzinna.

Ochrona zdrowia oraz dbałość o mieszkańców należy do zadań gminy. Ankietowani jednak wyrazili zdecydowanie niezadowolenie z dostępu do usług opieki zdrowotnej- 66%, tylko 23% badanych wyraziło zadowolenie, natomiast 11% pozostało bez zdania. Skupienie się na tym aspekcie życia mieszkańców gminy powinno stać się priorytetem. Mieszkańcom należy się satysfakcjonujący dostęp do placówek świadczących pomoc w sferze zdrowia. Tym samym, brakuje lekarzy specjalistów, którzy byłiby częściej dostępni.

5.5 Rynek pracy

Zgodnie z Ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu - bezrobotny to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania rejonowym urzędzie pracy. Bezrobocie jako kwestia społeczna dotyczy dużych grup społecznych i polega na kumulowaniu negatywnych cech położenia materialnego, społecznego i politycznego. Zakłóca prawidłowy rozwój oraz normalne funkcjonowanie w społeczeństwie, poprzez kumulację negatywnych towarzyszących zjawisk. Stopa bezrobocia w Polsce w końcu czerwca 2015 roku wyniosła 10,3% natomiast w województwie mazowieckim 9,0%. W ciągu II kwartału 2015 roku do urzędów pracy w województwie mazowieckim zgłosiło się do rejestracji 59,7 tys. osób. Poniższa tabela przedstawia bezrobocie w gminach w listopadzie 2013 i 2014 roku:

Tabela 6. Bezrobocie w gminach powiatu mińskiego

Wyszczególnienie	XI 2013	XI 2014	Różnica
Mińsk Mazowiecki (miasto)	1749	1507	- 242
Cegłów	269	231	- 38
Dębe Wielkie	373	318	- 55
Dobre	232	184	- 48
Halinów	524	439	- 85
Jakubów	193	163	- 30
Kałużyn	293	262	- 31
Latowicz	186	184	- 2
Mińsk Mazowiecki (gmina)	692	619	- 73
Mrozy	314	274	- 40
Siennica	263	192	- 71
Stanisławów	274	231	- 43
Sulejówek	590	486	- 104

Źródło: PUP w Mińsku Mazowieckim

Na dzień 30 listopada 2014 roku największy udział w bezrobociu rejestrowanym mieli mieszkańcy miasta Mińsk Mazowiecki (29,6% ogółu zarejestrowanych), gminy wiejskiej Mińsk

Mazowiecki (12,2%) oraz Sulejówka (9,5%). Gminy z najmniejszą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych to: Jakubów (163 osoby), Dobre (184 osoby) i Latowicz (184 osoby). W porównaniu do listopada 2013 roku, bezrobocie zmalało we wszystkich gminach powiatu. Przeciwdziałanie bezrobociu w gminach województwa mazowieckiego opierało się na finansowaniu z Funduszu Pracy i EFS (6.1.3) i objęcie pomocą przez Urząd łącznie 1360 osób. PUP realizował również projekt konkursowy „Bądź aktywny – wygraj przyszłość” (PO KL 6.1.1) – stażem i szkoleniami zawodowymi objęto 159 osób. W stosunku do roku 2013 w programach wzięło łącznie udział o 307 osób. Priorytetem na lata 2014–2015 było wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w wieku 45 lat i więcej. Do końca listopada 2014 roku PUP przyznał dofinansowania 10 pracodawcom. Natomiast udział w szkoleniach finansowanych z KFS pozwolił 170 osobom (pracownikom i pracodawcom) na podniesienie kompetencji.

Tabela 7. Liczba bezrobotnych w gminie Dobre

2013	2014	2015
232	184	148

Źródło: PUP w Mińsku Mazowieckim

Na dzień 15 września 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 4265 bezrobotnych (w tym 2185 kobiet). Od początku września zarejestrowano 303 bezrobotnych, a z ewidencji wyłączono 377 osób, z czego 174 z powodu podjęcia pracy. Najwięcej zgłoszeń wolnych miejsc pracy wpłynęło w sierpniu 2015 roku do PUP od firm działających na terenie gmin: Mińsk Mazowiecki – miasto (70), M. st. Warszawa (48), Halinów (34), Dębe Wielkie (26), Dobre (24) i Wiązowna (21). W ramach dostępnego limitu środków na aktywizację bezrobotnych, Urząd kieruje osoby zarejestrowane m.in. na szkolenia i studia podyplomowe, staże zawodowe, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, stanowiska utworzone w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia.

Kwestia zatrudnienia oraz rynku pracy jest niezwykle istotnym elementem życia codziennego. Mieszkańcy gminy Dobre w dużej mierze narzekają na brak zatrudnienia. Wśród ankietowanych 30% stanowiły osoby bezrobotne. W pytaniu dotyczącym warunków życia w gminie, 61% badanych wskazywało na średnią satysfakcję. Natomiast w pytaniu poświęconym ocenie sytuacji materialnej rodziny 36% badanych wskazywało na niezadowalającą, 34% -

zadowolającą, 28%- dobrą, 2%- bardzo dobrą. Można wywnioskować, że ta kwestia wymaga szczególnej uwagi władz oraz instytucji znajdujących się na terenie gminy. Zwłaszcza, że w pytaniu odnoszącym się do usług pomocy społecznej, mieszkańcy wskazywali, że korzystają z niej, ze względu na bezrobocie (53%). Natomiast wśród opcji, które umożliwiłyby zmianę sytuacji, decydujące były zdania związane ze zwiększeniem liczby ofert pracy.

5.6 Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Gmina Dobrze graniczy z następującymi gminami: Stanisławów, Strachówka, Korytnica, Wierzbno, Kałuszyn i Jakubów, z którymi ma połączenia za pośrednictwem dróg wojewódzkich i gminnych. Odległość gminy od Warszawy wynosi 50 km, od Mińska Mazowieckiego - 20 km, od Siedlec - 56 km.

Przez gminę przebiegają ważne drogi kołowe:

- wojewódzka - Nr 637 Warszawa - Sulejówek - Stanisławów - Węgrów (w relacji zachód - wschód),
- krajowa Nr 50 Płońsk - Sochaczew - Mszczonów - Góra Kalwaria - Mińsk Mazowiecki- Ostrów Mazowiecka (północno-zachodnia część Gminy).

Gmina Dobrze jest typową gminą rolniczą. Bliskość aglomeracji warszawskiej oraz dobre

połączenia komunikacyjne sprawiają, że wielu mieszkańców gminy podejmuje pracę poza miejscem zamieszkania.

5.7 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe, to organizacje działające na rzecz wybranego interesu i niedziałające w celu osiągnięcia zysku. Tworzone są przez osoby prawne lub jednostki, które nie posiadają osobowości prawnej, m.in. fundacje czy stowarzyszenia. Niektórych przepisów Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie¹⁴ niestosuje się do fundacji publicznych i fundacji partii politycznych.

Do walorów i zasobów gminy należy zaliczyć tworzony przez władze, lokalny klimat przedsiębiorczości. Oparty na współpracy z organizacjami pozarządowymi, umiejętnym pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, które umożliwią realizację przedsięwzięć o charakterze publicznym. Na terenie gminy Dobre działa kilka organizacji pozarządowych wspierających lokalny rynek:

- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Dobre – misją stowarzyszenia jest przede wszystkim intensyfikacja gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez wspomaganie rozwoju wspólnot, społeczności lokalnych, nauki, oświaty. Działalność skupia się wokół każdego sektora kształtującego gminę – kultury, tradycji, turystyki, bezpieczeństwa publicznego, infrastruktury (drogowej, wodnokanalizacyjnej, gazowej, energetycznej i teleinformatycznej). Stowarzyszenie stara się również wspierać wszelkie inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie patologiom, udzielanie wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem, niedostosowanym społecznie i wiele innych działań.
- Stowarzyszenie „Nasza Okolica” – stowarzyszenie skupiające się na podobnych celach i działaniach, wokół których oscyluje Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Dobre. Szeroko pojmowany rozwój gminy poprzez wspieranie jej poszczególnych sektorów.
- Fundacja „Przyjaciele Mazowsza” – ukierunkowana jest na prowadzenie działalności oświatowej, kulturalnej, naukowej i naukowo-technicznej. Ponadto, działalność fundacji skupia się na wszystkich aspektach życia, mogących sprawiać trudności społeczności lokalnej.

---

¹⁴ Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118).

- Stowarzyszenie na rzecz domów rodzinnych dla zwierząt „Bezpieczny dom” – nadrzędnym celem stowarzyszenia jest działalność zapewniająca opiekę, ochronę oraz dach nad głową, a także świadomą kontrolę urodzeń wśród porzuconych psów i kotów. Najważniejszym celem jest zapewnienie pomocy pokrzywdzonym przez los psom i kotom.

5.8 Polityka mieszkaniowa

Lokale socjalne przysługują osobom bezdomnym, eksmitowanym lub ubogim, które nie są w stanie utrzymać samodzielnie mieszkania. Lokal socjalny to mieszkanie, które nadaje się do zamieszkania ze względu na wyposażenie oraz stan techniczny, za przydział odpowiada gmina. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Dobrze na lata 2015-2020 w dniu podjęcia uchwały¹⁵ miał do rozdysponowania 23 lokale mieszkaniowe o łącznej powierzchni 957,45m². Z zasobu odpowiednio wydziela się do wynajmowania lokale socjalne, których zasób ma zostać zwiększony poprzez budowę budynków mieszkalnych w czasie trwania programu. Wybudowanie nowych budynków mieszkalnych rozwiązałoby problem wielu ubogich rodzin.

Problem polityki mieszkaniowej wśród badanych mieszkańców należy rozwiązać poprzez budowę mieszkań socjalnych o mniejszym czynszu, a także poprzez adaptację lokali będących w zasobie gminy na cele mieszkaniowe. Są to główne możliwości rozwiązania problemu mieszkaniowego.

---

¹⁵ Uchwała Rady Gminy Dobrze Nr VI/35/15 z dnia 27.05.2015r.

6. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Dobrze

6.1 Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrem powołane zostały następujące stanowiska pracy: kierownik, główny księgowy, pracownik socjalny- stanowisko wieloosobowe, referent ds. świadczeń rodzinnych, opiekunka rodzinna.

Celem pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Dobrze jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując posiadane środki, możliwości i uprawnienia, zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. GOPS ma pomagać przede wszystkim do momentu poradzenia sobie z trudnościami umożliwiającymi swobodne i świadome funkcjonowanie w społeczeństwie.

GOPS w Dobrem zapewnia pomoc w formie materialnej w postaci: zasiłków celowych, pomocy rzeczowej, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, opłacania składek zdrowotnych dla osób niepodlegających ubezpieczeniu zdrowotnemu, usług opiekuńczych, pokrywania kosztów pobytu w mieszkańcówn w Domach Pomocy Społecznej, pomocy w postaci pokrywania kosztów dożywiania uczniów w szkołach w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, dodatków mieszkaniowych, refundacji kosztów pobytu w rodzinnej pieczy zastępczej oraz pomocy niematerialnej do której zalicza się szeroko rozumianą pracę socjalną. Oprócz świadczeń z pomocy społecznej GOPS realizują wypłatę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, składki zdrowotnej za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej, ponieważ zadaniem ośrodka pomocy społecznej jest w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,

- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielana jest z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W zależności od rozpoznanych potrzeb w trakcie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, udzielane są różne formy pomocy. Należą do nich:

- zasiłki celowe, specjalne celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe,
- pomoc rzeczowa,
- usługi opiekuńcze, które obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi te są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem,
- pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej,
- pomoc w postaci pokrywania kosztów dożywiania uczniów w szkołach w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020,
- zaspokajanie niezbędnych potrzeby życiowe osób i rodzin, tzn. umożliwienie im bytowania w godnych warunkach,
- integracja ze środowiskiem,
- zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych,
- praca socjalna.

Oprócz świadczeń z pomocy społecznej GOPS realizuje również zadania wynikające z innych ustaw tj.:

- świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze, zasiłki pielęgnacyjne),
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- uczestniczenie w refundacji kosztów związanych z umieszczeniem małoletnich dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej,
- wydawanie Kart Dużej Rodziny zapewniającej zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. „Karta Dużej Rodziny” także koszty rachunków za usług telekomunikacyjne, bankowe. Pozwala także na tańsze przejazdy komunikacją miejską w wybranych miastach,
- zajmowanie się obsługą organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego,

Zadania własne gminy Dobre	Zadania zlecone do realizacji przez GOPS
- dodatki mieszkaniowe, - piecza zastępcza, - zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - programy osłonowe, - organizacja dożywiania uczniów w szkołach.	- realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, - realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych, - rządowy program wspierania rodzin wielodzietnych "Karta dużej rodziny", - dodatki energetyczne, - rządowy program wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego.

Poniższa tabela przedstawia spis kwot przeznaczonych na poszczególne formy pomocy mieszkańcom w latach 2012-2015 (I połowa):

Tabela 8. Kwoty przeznaczane na poszczególne formy pomocy

Formy pomocy	2012	2013	2014	2015 (od stycznia do czerwca)
Zasiłki celowe i pomoc rzeczowa (w tym zasiłki celowe specjalne)	55 170 zł (27 234 zł)	63 043 zł (20 786 zł)	65 973 zł (19 050 zł)	34 798,08 zł (10 800 zł)
Zasiłki okresowe	20 701 zł	28 459 zł	34 779 zł	19 311 zł
Zasiłki stałe	63 862 zł	89 709 zł	100 555 zł	55 640,75 zł
Usługi opiekuńcze	21 523 zł	20 451 zł	29 039 zł	19 107,41 zł
Pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej (w tym dom dla osób starszych)	44 536 zł	52 187 zł (13 429 zł)	29 039 zł (13 875 zł)	24 753,60 zł
Pomoc w postaci pokrywania kosztów dożywiania uczniów w szkołach w ramach wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	61 053 zł	67 681 zł	63 401 zł (na lata 2014-2020)	35 700,10 zł

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Analizując kwoty przeznaczone na poszczególne formy pomocy oraz liczbę osób nią objętych można wywnioskować, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zasiłki celowe i pomoc rzeczowa w 2013 roku w stosunku do 2012 roku wzrosły o 7873 zł (14%), przy czym warto zwrócić uwagę na zmniejszoną ilość osób składających wnioski o tę formę pomocy. Jest to jednak niewielki progres, ponieważ w roku następnym, osób ubiegających się o zasiłek celowy było już o 80 więcej. Ponadto, Ośrodek zapewnia wsparcie finansowe mieszkańcom najbardziej potrzebującym w postaci zasiłków celowych specjalnych. W 2012 roku była to kwota 27 234 zł. W 2013 roku nastąpił spadek dotacji o 6 448 zł. Ponadto, zauważalne jest obniżenie usług opiekuńczych o 5% w stosunku do roku poprzedniego dla osoby samotnej czy osoby, której najbliższe otoczenie nie jest w stanie zapewnić pomocy. Ważną informacją dotyczącą świadczonej pomocy jest rozbieżność kosztów na mieszkańców Domów Pomocy Społecznej oraz na

Dom dla osób starszych. Do 2012 roku fundusz był wspólny, natomiast od 2013 roku gmina otrzymuje osobne środki. Koszty na Dom Pomocy Społecznej w 2013 roku zmalały o 13% co stanowi 5 778 zł. W gminie wzrosły również koszty na świadczenie pomocy w postaci pokrywania kosztów wyżywienia uczniów szkół w 2013 roku o 6 628 zł (10%).

W 2014 roku GOPS jeszcze więcej środków przeznaczył na poszczególne formy pomocy. Na zasiłki celowe i pomoc rzeczową przeznaczono o 4 666 zł więcej niż w 2013 roku, natomiast zmalały koszty przeznaczone na zasiłki celowe specjalne, czyli te, które są adresowane do osób lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Zauważalny jest spory wzrost kosztów na usługi opiekuńcze, o 8 588 zł więcej niż w roku 2013. Zmalały również środki przeznaczone na Dom Pomocy Społecznej, natomiast zauważalny jest niewielki wzrost świadczenia finansowego o 3%, co stanowi 446 zł na Dom dla osób starszych. Dodatkowo, mniejsze kwoty GOPS przeznaczył na dożywianie uczniów, co spowodowane jest spadkiem liczby urodzeń dzieci oraz zmniejszeniem się ludności w gminie. Kwotom zamieszczonym powyżej odpowiada liczba osób objętych poszczególnymi formami pomocy, na które rozdysponowano środki finansowe w latach 2012-2015.

Tabela 9. Liczba osób objętych pomocą GOPS

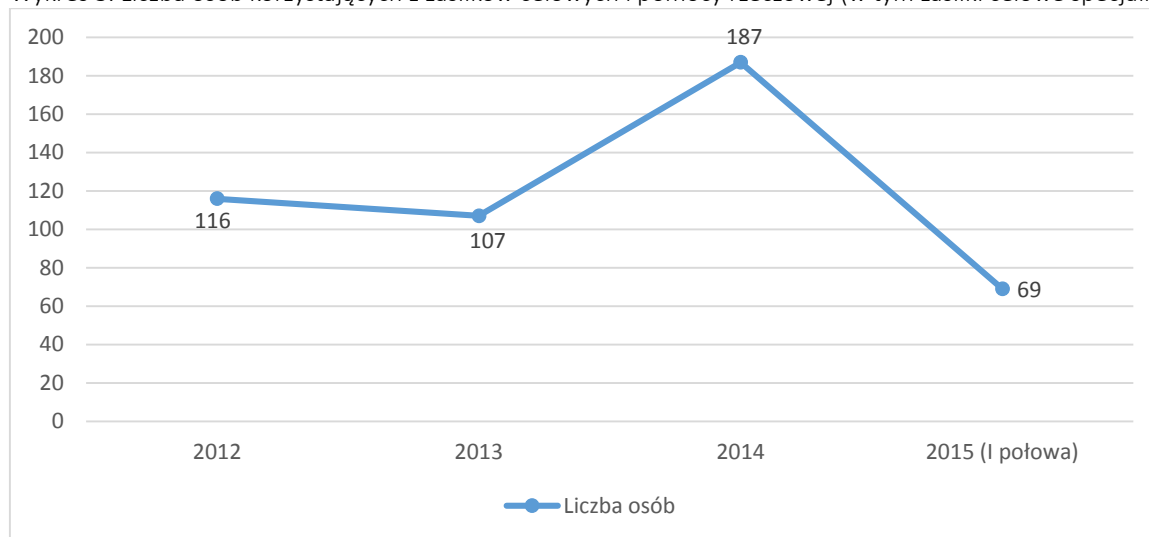
Formy pomocy	2012	2013	2014	2015 (od stycznia do czerwca)
Zasiłki celowe i pomoc rzeczowa (w tym zasiłki celowe specjalne)	116 osób (53 osób)	107 osób (40 osób)	187 osób (42 osoby)	69 osób (33 osoby)
Zasiłki okresowe	16 osób	19 osób	21 osób	22 osoby
Zasiłki stałe	16 osób	18 osób	21 osób	21 osób
Usługi opiekuńcze	9 osób	8 osób	10 osób	9 osób
Pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej (dom dla osób starszych)	2 osoby	3 osób	3 osoby (2 osoby)	2 osoby

Pomoc w postaci pokrywania kosztów dożywiania uczniów w szkołach w ramach wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	140 osób	111 osób	110 uczniów	87 uczniów
--	----------	----------	-------------	------------

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Wykres 3. Liczba osób korzystających z zasiłków celowych i pomocy rzeczowej (w tym zasiłki celowe specjalne)

Źródło: Opracowanie własne

W 2012 roku zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne oraz pomoc rzeczową otrzymywało 116 osób co stanowiło 1,92 % mieszkańców, natomiast w 2013 roku 1,77% ogółu mieszkańców. W 2014 roku odnotowano jeszcze większą liczbę potrzebujących (187 osób) przy niewielkim wzroście liczby mieszkańców o 0,26%.

Bazując na danych z pierwszej połowy 2015 roku można prognozować, że jeśli kwoty przeznaczone na pierwszą połowę nie ulegną zmianie i tyle samo GOPS otrzyma w drugiej połowie roku zanotować będzie można spory wzrost środków przeznaczonych na poszczególne formy świadczonej pomocy w stosunku do lat poprzednich. Radykalnie wzrosłyby kwoty skierowane na pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej (w tym domu dla osób starszych) aż o 33% w stosunku do 2014 roku i prawie dwukrotnie w stosunku do roku 2012. Dodatkowo przeznaczono by większą kwotę na realizację programu „Pomocy państwa w zakresie dożywiania” o 7 999 zł w związku z prognozowanym podwojeniem liczby

uczniów objętych dożywianiem w szkole. Prognozowane podwojenie kwot na świadczenia pomocowe jest równe prognozowanemu podwojeniu liczby wnioskodawców.

Poniższa tabela i wykres obrazują ilość rodzin korzystających z pomocy GOPS oraz zaobserwowane tendencje wzrostowe.

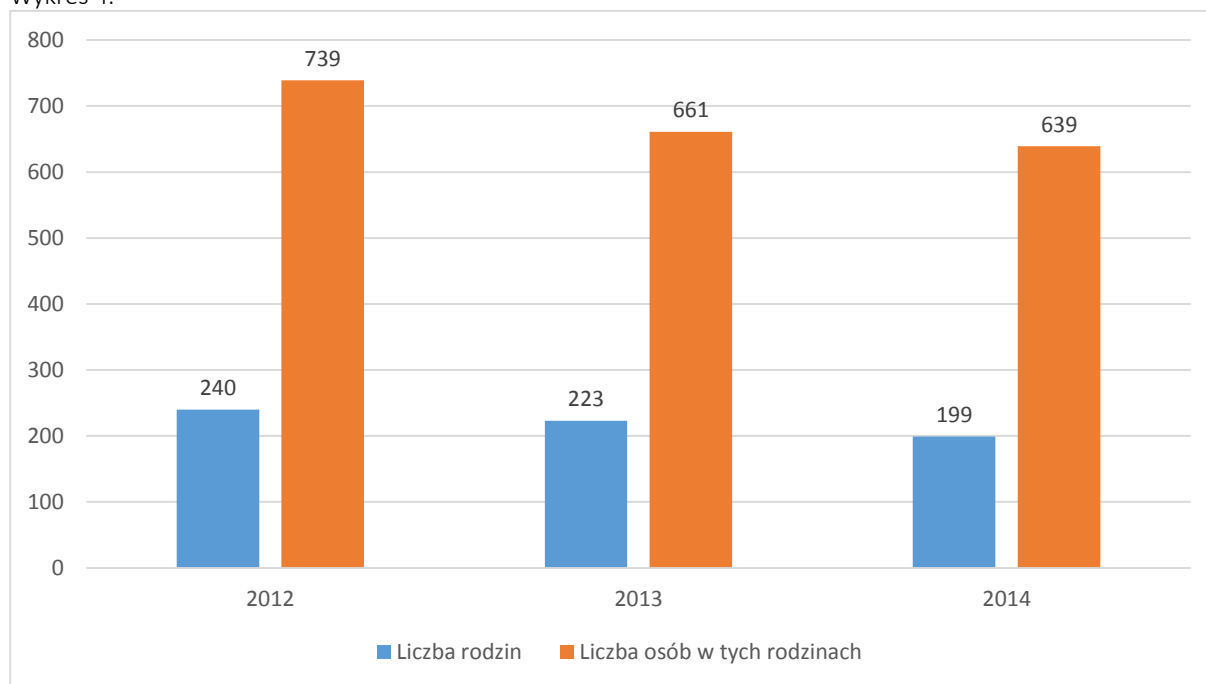
Tabela 10. Liczba rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	240	739
2013	223	661
2014	199	639

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszenie się liczby rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej od 2012 roku do 2014 roku o 17%, tj. rodzin, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny – 456 zł.

Wykres 4.

Źródło: Opracowanie własne

Podczas wywiadu swobodnego kierownik GOPS podkreślił, że usługobiorcy pozostają w

systemie pomocy społecznej długotrwale. Oznacza to, że korzystający z pomocy zgłaszają się do GOPS i pozostają pod jego pieczęcią na tyle, ile jest to możliwe lub też do momentu, w którym dochodzi do zmiany swojej sytuacji.

Badając sytuację życiową mieszkańców gminy, pytano również o korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej. Spośród ankietowanych 45% odpowiedziało, że korzysta z pomocy Ośrodka, natomiast 2% ankietowanych nie chciało wypowiadać się na ten temat. Wśród dominujących powodów ubiegania się o pomoc Ośrodka badani wskazywali: ochronę macierzyństwa (67%), bezrobocie (53%), ubóstwo (43%), wielodzietność (33%), niepełnosprawność (25%).

6.2 Pomoc w związku z brakiem środków do życia

Osoba która nie posiada środków do życia to osoba, która nie jest w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych swoich oraz swoich bliskich, ponadto nie jest w stanie zakupić żywności czy też opłacić rachunków.

Ubóstwo jest obecnie jednym z poważniejszych powodów przyznania pomocy przez GOPS. Niestety zjawisko to staje się coraz bardziej widoczne, ze względu na pogłębiające się dysproporcje oraz wzrost bezrobocia. Ubóstwo jest zjawiskiem niebezpiecznym, ponieważ może powodować m. in. trwałe urazy psychiczne i długotrwałe skutki społeczne np. utrudnienie lub uniemożliwienie korzystania z szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia, wzrost przestępczości czy patologii społecznej.

Z danych GUS wynika, że w 2014 roku w skrajnym ubóstwie żyło 7,4% Polaków pozostających w gospodarstwach domowych. Natomiast stopa ubóstwa relatywnego¹⁶ oraz ustawowego¹⁷ utrzymują się na poziomie 16,2% i 12,2%. Wskaźnikami określającymi skrajne ubóstwo są potrzeby niezbędne do przeżycia – zapewnienie dachu nad głową czy jedzenia. W momencie występowania braków finansowych na zapewnienie podstawowych potrzeb, zostaje zagrożone zarówno życie, jak i rozwój człowieka. W skali Polski, problem ubóstwa dotyka 2,8 mln osób.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej korzystają rodziny nieposiadające środków do

---

¹⁶ Ubóstwo relatywne ma zmienną wartość i odnosi się do przeciętnego poziomu życia w danym kraju, mierzonych na ogół wysokością przeciętnych dochodów (wydatków).

¹⁷ Ubóstwo ustawowe, to granica ubóstwa, kwota dochodów, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego.

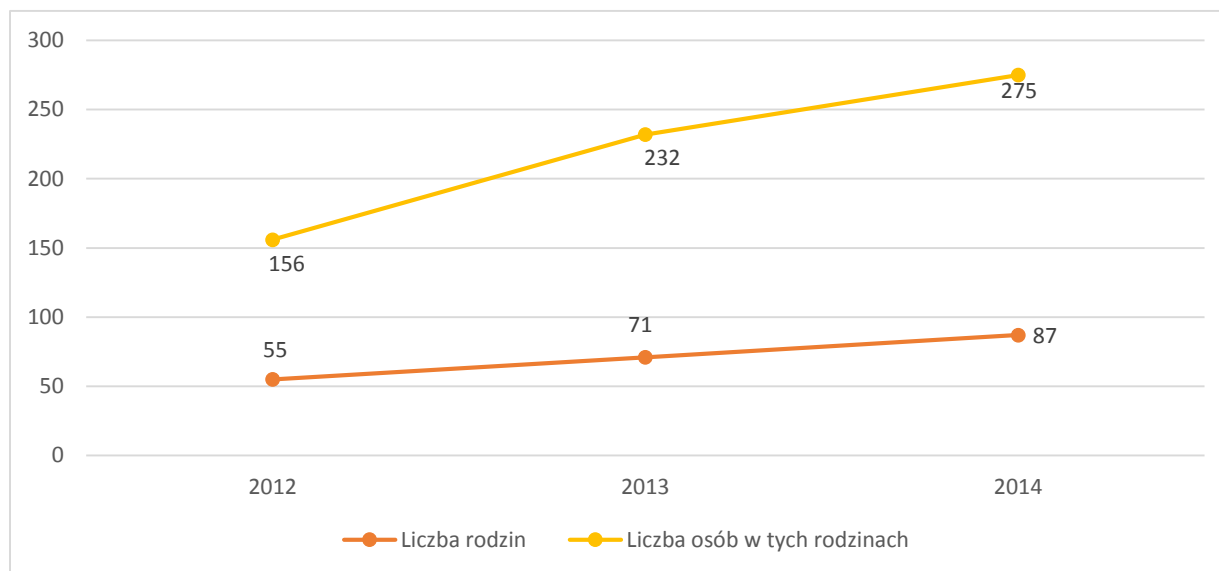
życia. Zjawisko to jest ściśle powiązane z bezrobociem. Ośrodek udziela tym osobom pomocy do czasu usamodzielnienia i uzyskania stabilizacji finansowej. W 2014 roku liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS z powodu braku środków do życia wzrosła o 58% w stosunku do roku 2012, w tym samym roku zanotowano również zmniejszenie liczby ludności oraz wzrost liczby osób pozostających bez stałego zatrudnienia. Ponadto, zwiększyła się ilość rodzin korzystających ze świadczeń GOPS, a konkretnie ze względu na brak środków do utrzymania.

Tabela 11. Liczba rodzin objętych pomocą w związku z brakiem środków do życia.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	55	156
2013	71	232
2014	87	275

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

Wykres 5.

Źródło: Opracowanie własne

Deficyt odpowiednio wystarczających środków do życia staje się znacznym zjawiskiem społecznym na terenie Gminy Dobre. Problem braku środków z roku na rok pogłębia się. Od 2012 roku liczba rodzin zmagających się z tym problemem wzrosła o 37%, świadczy to o rosnącym zubożeniu społeczeństwa. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich zlecił ekspertom z Instytutu Badań Strukturalnych opracowanie raportu związanego z zatrudnieniem w Polsce wraz z występującym w coraz większym stopniu ubóstwem Polskich rodzin. Tylko 15,5 % badanych

gospodarstw domowych deklaroowało, że ich przychody w pełni zaspokajają potrzeby życiowe. Pozostałe gospodarstwa domowe borykają się ze zwiększającą się skalą ubóstwa. Podwyżki cen artykułów spożywczych, zmniejszenie wpływu do kasy gospodarstw domowych odczuwa, jak podano w przeprowadzonych badaniach, około 37,5 % badanych gospodarstw domowych¹⁸. Problem ubóstwa w gminie znajduje się na takim poziomie jak w całym kraju.

6.3 Pomoc w związku z problemem alkoholowym

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia uzależnienie to psychiczny lub fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją, charakteryzujący się zmianami zachowania i innymi reakcjami, do których należy konieczność przyjmowania substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jego wpływu na psychikę, a niekiedy aby uniknąć przykrych objawów towarzyszących brakowi tej substancji¹⁹. Najbardziej powszechnym uzależnieniem jest uzależnienie od alkoholu, które stanowi jeden z najpoważniejszych problemów społecznych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu uzależnienia od alkoholu.

Tabela 12. Liczba rodzin objętych pomocą w związku z uzależnieniem od alkoholu

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	17	58
2013	23	91
2014	28	92

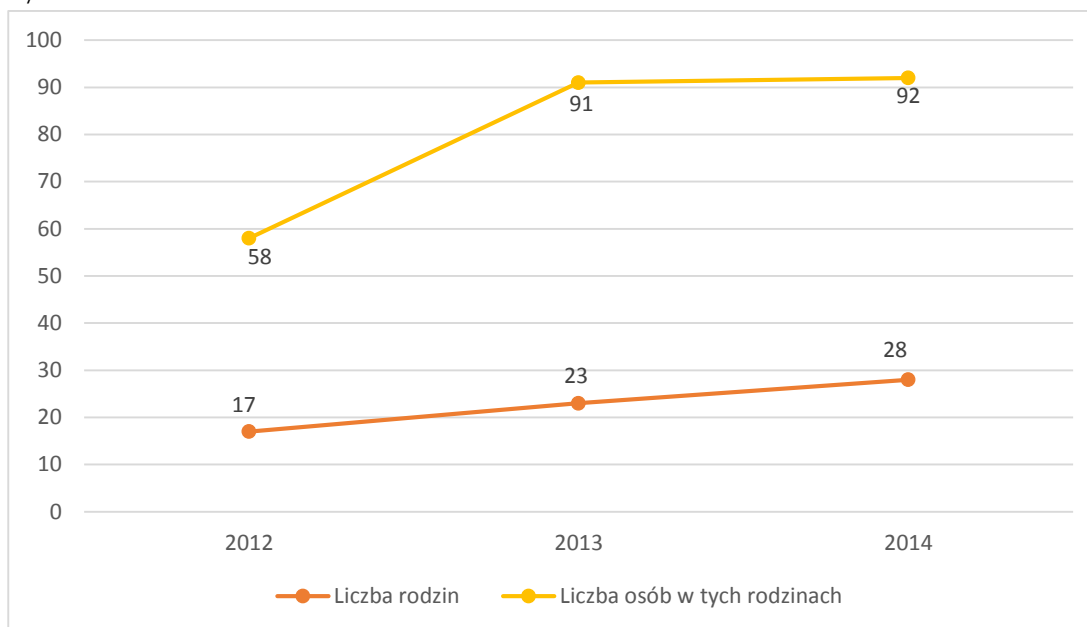
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

¹⁸ <http://interia360.pl/polska/artykul/jaka-jest-skala-ubostwa-polskich-rodzin,63261> (20.08.2015).

¹⁹ <http://www.cku.wroc.pl> (17.08.2015).

Wykres 6.

Źródło: Opracowanie własne

Skala występowania problemu uzależnienia od alkoholu w gminie Dobrze ma tendencję wzrostową. Od roku 2012 liczba rodzin objętych pomocą w związku z tym problemem wzrosła o 39%. W Polsce nadużywa alkoholu około 16% społeczeństwa²⁰. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrem odpowiada za działalność profilaktyczną, finansuje koszty terapii uzależnienia od alkoholu oraz udziela pomocy rodzinom z problemem alkoholowym. W gminie działa również grupa wsparcia „AA”. Podczas wywiadu pracownik socjalny poinformował, że na spotkania grupy uczęszcza ok. 15 osób, co w stosunku do ogólnej ilości osób zmagających się z uzależnieniem stanowi niewielki procent. Ponadto, ciężko jest zmienić mentalność społeczności i zachęcić osoby długotrwale uzależnione do podjęcia działań zmieniających obecną sytuację. Podczas przeprowadzonych ankiet, 92% badanych powiedziało, że w najbliższym otoczeniu, żadna z osób nie zmagają się z problemem uzależnienia od alkoholu. Osoby wskazujące na pojawienie się uzależnienia w rodzinie wskazywały, że w 80% problem dotyczy jednej osoby, natomiast 20% wskazało na dwie osoby w rodzinie uzależnione od alkoholu. W opinii badanych skala zjawiska uzależnienia od alkoholu w gminie Dobrze plasuje się na średnim (67%) oraz wysokim (24%) poziomie. Jest to szczególnie niepokojące, ponieważ osoby w stanie nietrzeźwym widywane są kilka razy w tygodniu (50% badanych dostrzega w

²⁰ K.Kroczy: Uzależnienie od alkoholu, <https://portal.abczdrowie.pl/uzaleznienie-od-alkoholu> (29.05.2015).

przestrzeni gminy osoby nietrzeźwe) oraz codziennie (30% ankietowanych). Warto podjąć działania profilaktyczne oraz promocyjne związane ze zdrowym, pozbawionym alkoholu życiem.

Tabela 13. Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu w Polsce

	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (rodzina)	Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Osoby pijące szkodliwie
W Polsce	ok. 800 tys.	ok. 1,5 mln	ok. 1,5 mln	ok. 2,5 mln
W mieście 100 tys. mieszkańców	ok. 2000	ok. 4000	ok. 4000	ok. 7000
W mieście 25 tys. mieszkańców	ok. 500	ok. 1000	ok. 1000	ok. 1750
W gminie 10 tys. mieszkańców	ok. 200	ok. 400	ok. 400	ok. 700

Źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Liczba rodzin objętych pomocą GOPS ze względu na nadużywanie alkoholu wzrasta, co może w przyszłości przerodzić się jeszcze większy problem społeczny. Jednakże w stosunku do krajowych wyników, szczególnie biorąc pod uwagę liczbę uzależnionych w gminach do 10 tys. mieszkańców, problem w Dobrem nie jest tak drastyczny.

Bardzo często wraz z problemem alkoholowym występuje zjawisko przemocy w rodzinie. Jak podają dane udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w Mińsku Mazowieckim liczba założonych „Niebieskich Kart” z roku na rok wzrasta. Dodatkowo, w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 13 października 2015 roku na terenie gminy Dobrze odnotowano 500 interwencji domowych. Wszyscy sprawcy przemocy domowej to mężczyźni. W 2013 roku sprawców przemocy domowej było 9, w 2015 roku już 22. W ciągu zaledwie dwóch lat wzrosła dwukrotnie liczba osób odpowiedzialnych za stosowanie przemocy wobec członków rodziny. Skala zjawiska przemocy w rodzinie znacząco wpływa na politykę społeczną, która w gminie Dobrze powinna szczególną opieką objąć ofiary i sukcesywnie zwalczać zjawiska patologii.

6.4 Problem niepełnosprawności i długotrwałej choroby

Niepełnosprawność i długotrwała choroba utrudniają lub uniemożliwiają sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. Wpływają na funkcjonowanie człowieka w wielu sferach życia, powodują obniżenie sprawności fizycznej czy też poczucia własnej wartości. Na przestrzeni trzech lat liczba osób niepełnosprawnych nieznacznie wzrosła w gminie, przedstawia to poniższa tabela:

Tabela 14. Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem z powodu niepełnosprawności

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	53	169
2013	50	165
2014	56	173

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

W 2012 roku z powodu niepełnosprawności skorzystało 53 rodziny co stanowiło 22% wszystkich rodzin korzystających ze świadczeń. Natomiast w 2014 roku z powodu niepełnosprawności było 56 rodzin, co wynosiło 28% rodzin ubiegających się o pomoc finansową.

Z przeprowadzonych badań wynika, że do największych problemów, na które natrafiają osoby niepełnosprawne zaliczane są: bariery architektoniczne (39%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (36%), bezrobocie (11%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (7%) oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym (7%). Hierarchia potrzeb osób niepełnosprawnych umożliwi pracownikom poszczególnych jednostek odpowiednio wygospodarować środki na rozwiązanie problemów oraz utrudnień w funkcjonowaniu. Warto badać opinię osób długotrwale chorych, niepełnosprawnych by stale dostosowywać warunki otoczenia.

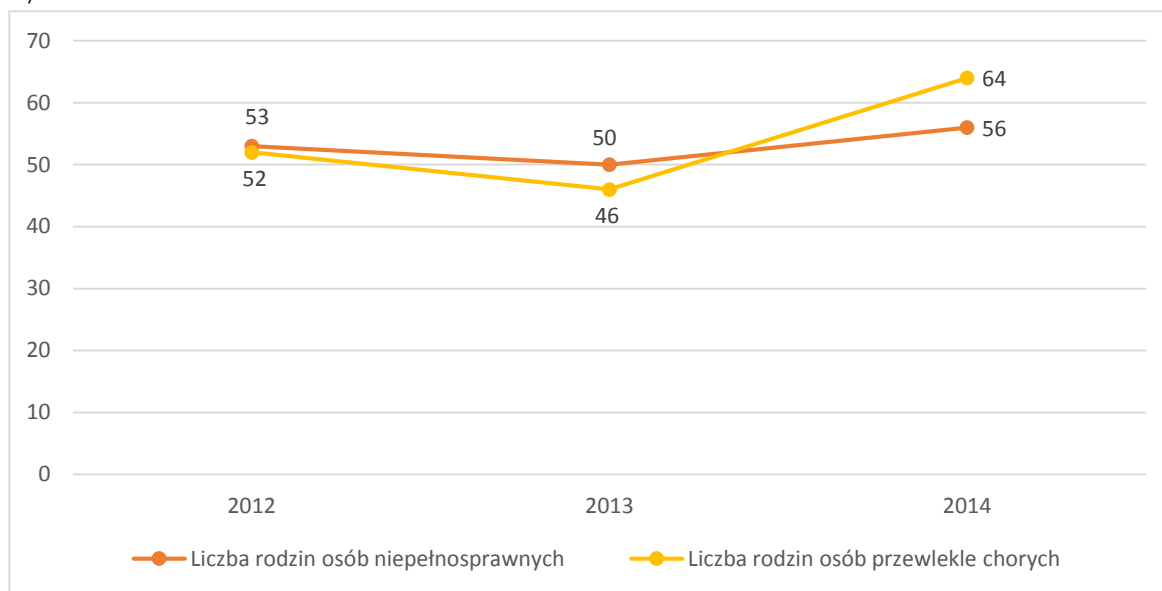

Tabela 15. Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem z powodu długotrwałej choroby

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	52	151
2013	46	117
2014	64	165

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

Wykres 7.

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w gminie Dobrze na przestrzeni lat uległa zmianie. W 2012 roku rodziny objęte pomocą z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby stanowiły 1,74 % ogólnej liczby mieszkańców gminy. Natomiast w 2014 roku rodziny te tworzyły 2 % społeczności Gminy. Ponadto, Ośrodek w 2015 roku planuje przeznaczyć na zasiłki należące się osobom starszym, schorowanym oraz niepełnosprawnym dużo większe kwoty.

6.5 Bezradność opiekuńczo – wychowawcza i ochrona macierzyństwa

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym dziecko uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień

wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, po to, by móc wyeliminować negatywne zachowania w stosunku do poszczególnych członków rodziny,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, uświadomieniu jak ważnym elementem w życiu jest rodzina oraz odpowiednie relacje między jej członkami,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, by zapobiec sytuacjom, w którym nie przewidziano konsekwencji swoich działań,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- pomocy w integracji rodziny, scalaniu więzi pomiędzy domownikami czy odbudowywaniu więzi rodzinnych,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Plan pracy z rodziną obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań.

Rodzina może otrzymać wsparcie dzięki funkcjonowaniu instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, a także placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających, które pomagają prowadzić gospodarstwo domowe, kształtują podstawowe role społeczne. Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną w formie m.in. konsultacji, poradnictwa specjalistycznego, pomocy prawnej, mediacji oraz pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego podczas, których można rodzinie udzielić odpowiedniego wsparcia w zależności od sytuacji, w której się znalazła,
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, ułatwiającej radzenie sobie rodzinie z sytuacjami wymagającymi zewnętrznych ingerencji.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą otrzymać wsparcie od gminy w formie asystenta rodziny.

Tabela 16. Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej

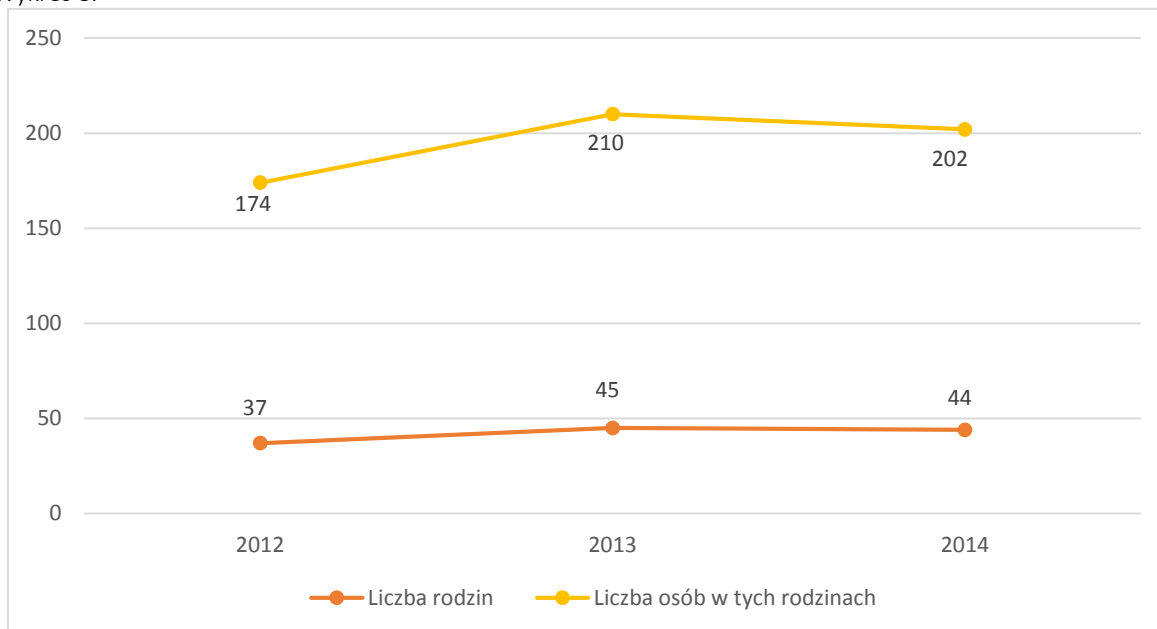
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	37	174
2013	45	210
2014	44	202

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w związku z bezradnością opiekuńczo – wychowawczą wzrosła od 2012 roku o 16 %. Tendencję wzrostu tego zjawiska prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17. Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu ochrony macierzyństwa

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2012	15	100
2013	15	91
2014	18	105

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

Tabela 18. Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej z podziałem ze względu na liczbę dzieci

Liczba dzieci w rodzinie	2012		2013		2014	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
1	17	52	19	54	18	51
2	21	84	23	58	19	73
3	20	101	35	164	18	88
4	11	66	24	133	9	59
5	7	50	8	64	4	31
6 i więcej	10	89	11	106	3	29

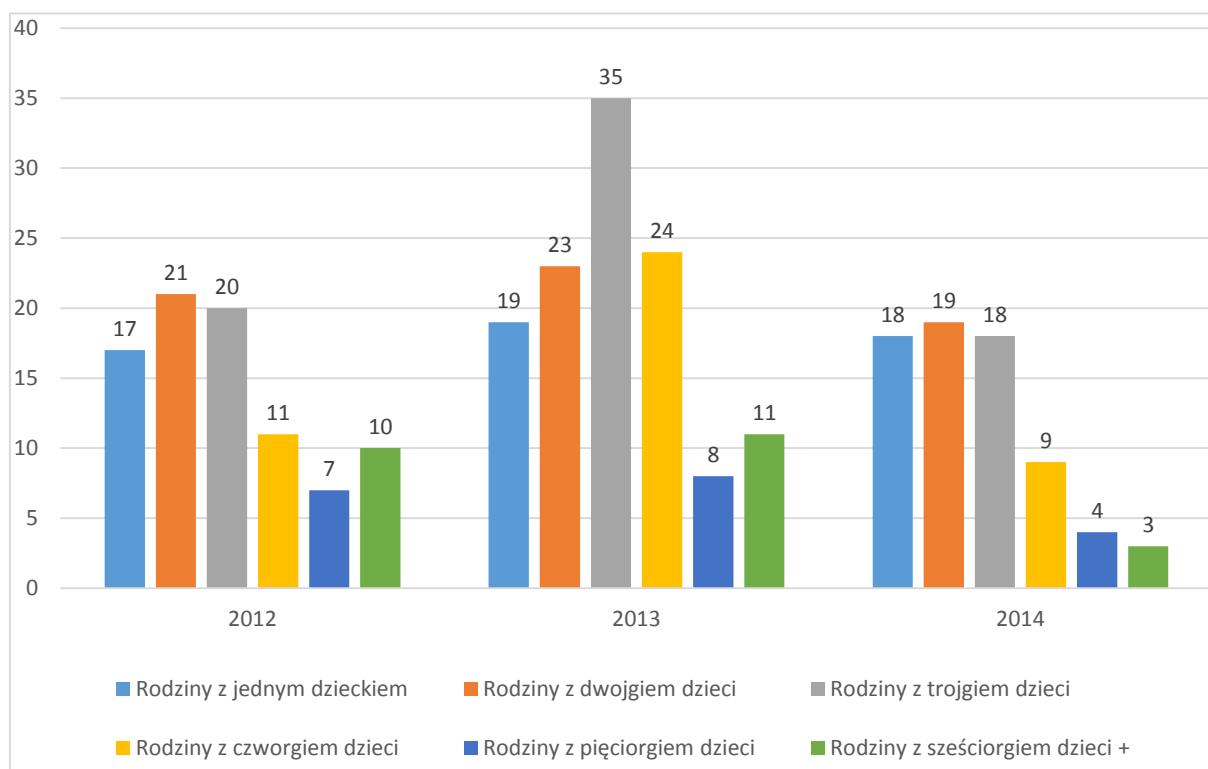
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem

Powyższa tabela prezentuje wielodzietność w gminie rodzin korzystających z pomocy GOPS. Liczba rodzin z jednym dzieckiem utrzymuje się na stałym poziomie. Tak samo sytuacja wygląda z dwojgiem dzieci. W przypadku rodzin z trójką i czwórką dzieci w 2013 roku odnotowano ich największą liczbę. Rodzin mających więcej niż 4 dzieci z roku na rok jest coraz mniej. Coraz mniej osób decyduje się na powiększenie rodziny, ponieważ nie są w stanie zagwarantować odpowiednich warunków bytowych. Zasiłki rodzinne w 2012 roku wynosiły 991 942 zł, natomiast w 2014 roku przeznaczono na nie 906 808 zł.

Wykres obrazowo przedstawia tendencję spadkową wielodzietności w gminie. Największy spadek widoczny jest w roku 2014. Ponadto, z wykresu można wywnioskować, że w gminie jest coraz mniej rodzin.

Wykres 9.

Źródło: Opracowanie własne

7. Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację gminy. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy, która pozwala na identyfikację jej mocnych stron (wewnętrzne czynniki pozytywne) i słabych stron (wewnętrzne czynniki negatywne). Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy, które wyróżniają ją na tle innych. Są to dziedziny działalności, które tworzą pozytywny wizerunek instytucji oraz gminy. Słabymi stronami określane są te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji oraz gminy. Poznanie szans (zewnętrznych czynników pozytywnych) i zagrożeń (zewnętrznych czynników negatywnych) płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Szansami są wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjającą dla instytucji oraz gminy sytuację. Dodatkowo są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne społeczne efekty. Za zagrożenia przyjmuje się zbiór wydarzeń i procesów, które tworzą niekorzystne dla instytucji oraz gminy sytuacje w otoczeniu społecznym. Zagrożenia postrzegane są jako bariery, utrudnienia i możliwości niebezpieczeństwa, które ograniczają rozwój.

Późniejsza konfrontacja czterech wymienionych grup czynników z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia strategii rozwoju opierając się o wewnętrzne, jak i zewnętrzne elementy.

Zderzenie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala na określenie kierunków oraz tendencji rozwoju strategii jednostki terytorialnej. Umożliwia zestawienie problematycznych elementów z tymi, które są drzemiącym, niewykorzystywanym dotychczas

potencjałem instytucji oraz gminy. W wyniku analizy strategicznej przedstawionej metoda SWOT otrzymano następujące rezultaty:

OCHRONA ZDROWIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - ośrodek zdrowia (zakład opieki zdrowotnej), - punkty apteczne, - współpraca pomiędzy podmiotami zajmującymi się promocją zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pielęgniarki szkolnej, - ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów (ginekolog, stomatolog, internista), - brak profilaktyki, - niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia (niska świadomość istniejącego problemu), - niekorzystne działanie czynników społecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wymuszanie przez Unię Europejską podniesienia jakości usług, - wdrożenie unijnych standardów opieki zdrowotnej, - dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej, - likwidacja barier architektonicznych, - możliwość rozbudowy dla potrzeb rozwoju usług medycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilne prawo dotyczące ochrony zdrowia, - ucieczka lekarzy za granicę, - brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców, - pogarszanie się sytuacji finansowej podmiotów leczniczych.

Problemem trapiącym mieszkańców Polski od dłuższego czasu jest system opieki zdrowotnej, to w jaki sposób funkcjonuje oraz jaki dostęp do lekarzy specjalistów oferuje mieszkańcom poszczególnych regionów. W rankingu Europejskiego Konsumenckiego Indeksu Zdrowia Polska klasyfikuje się na 27. pozycji z 33. Najczęstszymi problemami Polaków są^{21 22}:

- utrudnionym dostępem do leczenia specjalistycznego (w szczególności szpitalnego) i długimi kolejkami oczekujących na świadczenia; czas oczekiwania sięga kilku lat i często

²¹ <http://www.zdrowiepolakow.pl/tagi.html?tag=Europejski%20Konsumencki%20Indeks%20Zdrowia> (17.09.2015).

²² <http://swiat.newsweek.pl/ranking-sluzby-zdrowia-polska-wypadla-gorzej-niz-albania-newsweek-pl,artykuly,356417,1.html> (17.09.2015).

rośnie, ze względu na znaczną liczbę pacjentów przyjmowanych poza kolejką bez uzasadnienia medycznego, w tym także w wyniku korupcji,

- niezadowalającą jakością udzielanych świadczeń zdrowotnych – m.in. wysokim poziomem śmiertelności w wyniku powikłań pooperacyjnych, przekraczająca 10% przy średniej unijnej na poziomie 4%,
- niskimi płacami w sektorze opieki zdrowotnej i masową emigracją specjalistycznych kadr medycznych do pozostałych krajów Unii Europejskiej,
- zadłużaniem się publicznych zakładów opieki zdrowotnej (na koniec 2008 r. długi szpitali wyniosły 3,5 mld zł) i handlem długami polskich szpitali.

Gmina Dobrze dysponuje zakładem opieki zdrowotnej, który odpowiada za promocję zdrowia. Słabą stroną jest przede wszystkim niewystarczający dostęp do wykwalifikowanych lekarzy specjalistów – problem pojawiający się w niemal wszystkich gminach w kraju. Problemem o dużym zasięgu w gminie jest niedostateczna edukacja dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców w zakresie profilaktyki, walki z nałogami, uzależnieniami, promocji zdrowego stylu życia. Rozwiązaniem mogą być środki pozyskane z Unii Europejskiej umożliwiające zakup specjalistycznego sprzętu oraz podniesienia dotychczasowych standardów. Zagrożeniami, które mogą utrudniać osiągnięcie pozytywnych efektów jest przede wszystkim pogarszająca się jakość życia mieszkańców oraz ubożenie społeczeństwa, nie tylko w gminie Dobrze, ale i w całej Polsce. Zauważmy, że w sytuacji, w której mieszkaniec nie jest w stanie funkcjonować na satysfakcjonującym poziomie, a podstawowe potrzeby nie są zaspokajane ponieważ nie ma na to wystarczających środków finansowych, zainteresowanie promocją i ochroną zdrowia nie są najważniejszymi elementami umożliwiającymi osiągnięcie zadowolenia. Ponadto, w społeczności, w której dominuje problem alkoholowy albo coraz częściej jest o nim mowa, bardzo trudno o porozumienie pomiędzy władzami, urzędnikami, instytucjami pomocy a samym poszkodowanym. Plan pierwszy zajmuje leczenie oraz kształcenie w zakresie odpowiedniego, zdrowego życia. Problemem utrudniającym osiągnięcie planowanych celów pro-zdrowotnych jest szerząca się emigracja lekarzy specjalistów za granicę oraz coraz gorsza sytuacja finansowa podmiotów leczniczych, które nie dysponują środkami umożliwiającymi otoczeniem opieką wszystkich potencjalnych pacjentów.

POMOC SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobra znajomość środowiska, - wykształcona i kompetentna kadra zatrudniona w systemie pomocy społecznej, - szeroki zakres pomocy społecznej realizowanej na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, - systematyczny monitoring prowadzony przez GOPS, - dobra współpraca ze szkołami, policją, - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zatrudnionego superwizora oraz asystenta rodziny, - ograniczone środki finansowe, - ograniczenie funkcjonowania ośrodka- przepisy ustawy, - dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną, - brak chęci do zmiany swojej trudnej sytuacji rodzinnej, - ubóstwo społeczeństwa, - niski poziom integracji i więzi wspólnoty mieszkańców, - trudność w zaangażowanie mieszkańców w wolontariat.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie socjalne ze środków EFS, - współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, - pozyskiwanie środków z UE na kursy i przeszkolenia dla osób korzystających z pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - powiększenie się dysfunkcji rodzinnych, - zubożenie społeczeństwa, - powstawanie chorób, - alkoholizm- uzależnienia, - wzrost agresji wśród młodzieży.

Pomoc społeczna polega na wspieraniu potrzebujących mieszkańców gminy znajdujących się w trudnym położeniu, bądź tych, którzy z przyczyn niezależnych od siebie pozostają w niekorzystnej sytuacji utrudniającej funkcjonowanie. Mocną stroną pomocy społecznej w gminie jest przede wszystkim wykształcona i kompetentna kadra, z odpowiednim doświadczeniem, która jest w stanie trafnie ocenić sytuację życiową mieszkańców podlegających pod Ośrodek. Ponadto, współpracuje z innymi instytucjami m.in. policją czy szkołami. Za słabe strony uznane są głównie niewielkie środki, które nie są w stanie pokryć wszystkich kosztów oraz wydatków, jakie musi ponieść pomoc społeczna kierowana do

mieszkańców. Biurokracja i nadmiar dokumentów zatrzymujących większość pracowników w biurze jest kolejnym elementem przemawiającym na niekorzyść pomocy społecznej. Pracownicy oddelegowani do wszelkich obserwacji, wizytacji, sporą część czasu poświęcają na udokumentowanie działań. Bardzo często pochłania to zdecydowanie za dużo czasu, który mógłby zostać poświęcony potrzebującej osobie bądź rodzinie. Dodatkowo, brakuje Ośrodka opiekuńczego, który prowadziłby działalność opiekuńczą dla osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle i somatycznie chorych. Brakuje również etatu dla zatrudnienia superwizora czy asystenta rodziny. Psychoterapeuta z dużym doświadczeniem pomógłby w pracy z trudnymi rodzinami czy osobami uzależnionymi, dodatkowo mógłby kształcić innych terapeutów i sprawować nadzór merytoryczny nad ich pracą.

Szansą na uporanie się z deficytami oraz potencjalnymi zagrożeniami są przede wszystkim środki finansowe możliwe do pozyskania z organizacji pozarządowych, Unii Europejskiej oraz Europejskiego Funduszu Społecznego nie tylko na sfinansowanie pomocy, ale i doszkacanie personelu oraz utworzenie potrzebnych etatów. Zagrożenia wciąż pojawiają się i są konsekwencją wzrostu alkoholizmu, uzależnień, rozbitych rodzin czy rodzin funkcjonujących w patologicznych relacjach. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania społecznych problemów.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - działalność komisji rozwiązywania problemów alkoholowych: kontrole sklepów, rozpatrywanie wniosków i kierowanie na leczenie, sprawozdania z działalności komisji, - możliwość skorzystania z pomocy psychologa, doradcy ds. rodziny, policjanta, prawnika, terapeuty uzależnień, pedagoga. 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność do alkoholu niewiadomego pochodzenia, - długa procedura skierowania osób na leczenie, - zbyt mała kontrola ze strony policji, - niewystarczająca ilość czasu poświęcona spotkaniom dotyczącym zagrożenia związanego z piciem alkoholu i spożywania narkotyków, - zły wzór płynący od rodziny.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - fundusze unijne oraz dodatkowe środki, - współpraca z poradnią uzależnień, - współpraca z organizacjami pozarządowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpad rodziny, - przemoc fizyczna i psychiczna w rodzinie, - utrata pracy, - utrata zdrowia, - trudności w nauce i życiu rodzinnym, - niestabilne prawo.

Problem alkoholizmu dotyka coraz więcej Polaków²³, w tym osoby młodsze. Coraz częściej po alkohol sięgają uczniowie szkół spędzający w ten sposób wolny czas. Atutem gminy jest mimo wszystko weryfikacja przez sprzedawców, wieku kupującego oraz kierowanie na leczenie w sytuacjach wymagających tego. Mocną stroną jest również możliwość skorzystania z pomocy psychologa i pedagoga, doradcy ds. rodziny, policjanta, prawnika czy terapeuty uzależnień, którzy służą radą i wsparciem zarówno dla rodzin zmagających się z uzależnieniem, jak i pomocą skierowaną do osób chcących podjąć się leczenia. Słabą stroną walki z uzależnieniami od alkoholu oraz narkotyków są policyjne patrole, które nie zawsze dokładnie przeczesały tereny sprzyjające ukryciu się i spożywaniu alkoholu. Rozwiązań od edukacji po dofinansowania na

²³ Problem alkoholowy został opisany w podrozdziale 5.3 niniejszego dokumentu.

organizację pomocy jest bardzo wiele. Warto jednak zacząć od sygnalizowania największych zagrożeń związanych z nadmiernym piciem oraz skutkach uzależnienia od alkoholu. Prelekcje, warsztaty czy szkolenia organizowane w szkołach dla dzieci i młodzieży podniosłyby świadomość mieszkańców w tym zakresie. Wskazane jest także stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego dla całej rodziny, a nie odrębnie dla poszczególnych jej członków.

RYNEK PRACY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - szeroka oferta PUP, - wykwalifikowana kadra PUP, - wykorzystanie strony internetowej PUP do informowania o ofertach pracy, - szkolenia dla bezrobotnych dostosowane do potrzeb rynku pracy, - korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, - rezerwy terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego, letniskowego i działalności produkcyjno – usługowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - niechęć do zmian wśród osób długotrwale bezrobotnych, - niewielka liczba dużych podmiotów gospodarczych, dających zatrudnienie większej liczbie pracowników, - trudności ze zbytem produktów rolnych, - brak zaangażowania osób bezrobotnych do projektów PUP, - mała ilość podmiotów gospodarczych, - niski wskaźnik przedsiębiorczości, - niska efektywność działania instytucji otoczenia biznesu, - niewystarczająca oferta w zakresie kursów przekwalifikujących, - brak atrakcyjnych miejsc pracy, - deficyt mobilności – niska mobilność zawodowa i przestrzenna społeczeństwa.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków z UE oraz optymalne ich wykorzystywanie, - platformy internetowego przekazywania informacji, - mobilność zawodowa, - aktywizowanie osób starszych, - zmiana polityki państwa wobec pracodawców i osób bezrobotnych, - programy aktywizacji osób bezrobotnych, - zwiększenie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego, również dla osób dorosłych, - przyjazne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i dochodowego rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> - drenaż kapitału ludzkiego przez większe ośrodki miejskie, - niska opłacalność produkcji rolniczej, brak kooperacji wśród rolników, - wysokie koszty zatrudnienia pracowników, - trudności formalne przy zakładaniu działalności gospodarczej, - brak zaplecza turystycznego oraz kompleksowej obsługi turystycznej, - niskie zarobki, - łamanie praw pracowniczych, - istnienie szarej strefy, - zjawisko wyuczony bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, - starzenie się ludności Gminy Dobre

Analiza słabych i mocnych stron rynku pracy pozwala zaobserwować, iż gmina ma dostęp do wykwalifikowanej kadry w Powiatowym Urzędzie Pracy wykorzystującą do przekazywania informacji o najnowszych ofertach pracy poprzez bezpośredni kontakt z petentem stawiającym się w PUP. Ponadto, PUP oferuje szkolenia dla osób bezrobotnych dostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy. Słabymi stronami jest przede wszystkim mentalność bezrobotnych mieszkańców, którzy nie pracując przez długi czas, przyzwyczaili się do aktualnego stanu i nie planują go szybko zmienić. W gminie jest również niski wskaźnik przedsiębiorczości oraz niewielkie zainteresowanie inwestorów zewnętrznych do zmiany ewentualnej sytuacji na rynku pracy. Pomimo dostępnych szkoleń, zaangażowanie osób bezrobotnych w ich udział jest słaby. Brakuje kursów umożliwiających przekwalifikowanie i zmianę dotychczasowego zawodu. Szansą stają się tutaj ewentualne środki z Unii Europejskiej, które umożliwiłyby poszerzenie dotychczasowych możliwości pracowników poprzez sfinansowanie kursów, szkoleń czy warsztatów. W sytuacji niestabilnego ustawodawstwa konieczne są ciągłe szkolenia i doksztalcania pracowników oraz pracodawców. Aktywizacja osób starszych również wpłynęłaby korzystnie na zmianę aktualnej sytuacji rynku pracy w gminie, w której tylko niewielka część podejmuje się doksztalcania oraz poszukiwań nowych miejsc pracy. Brakuje również trafnych diagnoz, które na bieżąco informowałyby urzędy o stanowiskach poszczególnych mieszkańców w stosunku do zmieniających się wokół nich sytuacji (życiowych, pracowniczych). Internet, który ułatwia i przyspiesza komunikację jest dodatkową szansą na przepływ informacji w zakresie dodatkowych działań oferowanych przez PUP. Zagrożeniami, z którymi musi zmierzyć się gmina jest wzrost depopulacji związany z migracją młodych ludzi do większych ośrodków miejskich, w tym Warszawy, która oddalona jest od gminy o 50 km. Gmina zmagą się z problemami, które swoim zasięgiem obejmują również inne województwa Polski, przede wszystkim wzrost nielegalnego zatrudnienia, łamanie praw pracowniczych czy też niskie wynagrodzenie za pracę. Pojawia się również bezradność mieszkańców, którą chcą zwalczyć poprzez nagminne korzystanie z pomocy społecznej, nawet w sytuacjach, w których wskazane jest działanie przełamujące schematyczny tok myślenia. Bardzo wiele uzależnione jest od wewnętrznej motywacji każdego mieszkańca. Chęć do zmiany swojego położenia, usamodzielnienia i przede wszystkim uniezależnienia od pomocy płynącej z zewnątrz, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

OŚWIATA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli, - możliwość szybkiego kontaktu pomiędzy nauczycielem a rodzicem, - współpraca z rodzicami, - utrudniony dostęp do narkotyków, - system stypendialny dla dzieci, - bogata oferta zajęć pozalekcyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - małe zainteresowanie rodziców współpracą z poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, - luki edukacyjne rodziców, - niedostateczna współpraca placówek edukacyjnych z innymi podmiotami (w obszarze kultury, sportu i rekrutacji, bezpieczeństwa i zabezpieczenia socjalnego), - niedostateczny dostęp do Internetu mieszkańców Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca ze specjalistami (psycholog, logopeda), - tworzenie kół zainteresowań i form rekreacji dla uczniów w różnym wieku, - organizacja zajęć pozaszkolnych, - działanie świetlic, - przeciwdziałanie patologiom poprzez edukację w zakresie walki z nieprawidłowymi zjawiskami w społeczeństwie, - wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów (obowiązkowe legitymowanie się dowodem osobistym przy zakupie alkoholu i papierosów). 	<ul style="list-style-type: none"> - przyzwolenie społeczeństwa na spożywanie przez nieletnich papierosów i alkoholu, - małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza czas wolny, - narastająca agresja wśród młodzieży, - zmiana środowiska przy przejściu do szkoły średniej, - słabe przygotowanie praktyczne absolwentów, - niedostateczny dostęp do Internetu mieszkańców Gminy.

W oświacie za mocną stroną uznaje się dobry kontakt pomiędzy nauczycielami, a rodzicami, a także przepływ informacji dotyczący znajomości przez nauczycieli warunków życia i otoczenia uczniów. Dodatkową mocną stroną jest udzielanie pomocy uczniom. Mają oni możliwość otrzymania stypendium o charakterze socjalnym i motywacyjnym, co dodatkowo podnosi wartość nauki i zachęca nawet tych uczniów, którzy pochodzą z uboższych rodzin do zmagania się z przeciwnościami w nauce i rozwijania się na dalszych szczeblach edukacji. Problemem może stać się brak wystarczającej liczby zajęć umożliwiających kreatywne spędzanie

czasu uczniów nie tylko w szkole, ale i poza nią. Brak ciekawych opcji rozwijania się i spędzania w sposób pożyteczny wolnego czasu, sukcesywnie zacznie przekładać się na znudzenie i zawiedzenie szkolnictwem, które nie spełniło oczekiwań młodych mieszkańców. Konsekwencją niezachęcających ofert będą szerzące się patologie i zjawiska zagrażające społeczności lokalnej. Warto mieć na uwadze fakt, iż system szkolnictwa nie do końca informuje uczniów o tym, jakimi ścieżkami powinni podążać przy kreowaniu swojego wizerunku zawodowego. Zbyt wolno następuje proces dostosowania się systemu edukacji do sfery zawodowej. Zaobserwowano również luki edukacyjne u rodziców. Młodsze pokolenie mieszkańców dostrzega różnice pomiędzy pokoleniami. Wiąże się to również z niewielkim zainteresowaniem nawiązania współpracy pomiędzy rodzicami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Szansą wybrnięcia z niekorzystnych sytuacji w oświacie powinno być nawiązanie kontaktu z poradniami w sytuacjach wymagających pomocy oraz konsultacji specjalisty. Ponadto, trafnym rozwiązaniem okażą się organizowane zajęcia pozaszkolne, które urozmaicą czas i zachęcą uczniów do wszelkich inicjatyw. Dobrym wyjściem okazują się tutaj świetlice wiejskie, które zorganizują czas dzieciom chodzącym do szkoły, ale także tym, które ze względu na czas pracy rodziców, czy też inne okoliczności wymagają opieki. Przydatne okazują się zajęcia mające na celu edukację społeczności, czy uczniów z zakresu wszelkich patologii, działań mających negatywny wpływ na społeczeństwo oraz kroków, jakie należy podjąć by zniwelować występującą sytuację. Wskazaniem działaniem okaże się sukcesywne legitymowanie się dowodem tożsamości w chwili zakupu alkoholu i egzekwowanie tego przez pracowników wszystkich sklepów. Problemem jest jednak szerzące się przyzwolenie społeczne (nie tylko w gminie, ale i całej Polsce) na spożywanie alkoholu oraz brak reakcji w sytuacji, w której dostrzeżona jest osoba niepełnoletnia spożywająca go w miejscu publicznym. To przyzwolenie społeczne przyczynia się tylko i wyłącznie do szerzenia się zjawisk patogenicznych.

Na podstawie zidentyfikowanych obszarów problemowych określono cele operacyjne oraz działania, które powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

8. Cele Strategii, cele operacyjne oraz działania

Celem nadrzędnym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobre na lata 2016-2022 jest zapewnienie warunków harmonijnego rozwoju, wspieranie rodzin oraz przeciwdziałanie stosowanym formom przemocy.

Określa się następujące obszary priorytetowe Strategii:

- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz jej skutkom,
- wspieranie rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- kształtowanie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie,
- zapewnienie odpowiednich warunków, dostosowanych do osób starszych oraz niepełnosprawnych, ponadto zapewnienie opieki instytucjonalnej osobom, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku,
- podniesienie poziomu ochrony zdrowia,
- wspieranie mieszkańców Gminy w aktywnej obecności na lokalnym rynku pracy i podejmowaniu przez nich inicjatyw, jak również uczestniczenie w szkoleniach oferowanych przez PUP,
- aktywizacja dzieci oraz młodzieży.

Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny nr 1: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz jej skutkom

Cele operacyjne:

- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy,
- zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- edukacja ofiar,
- oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zintensyfikowanie współpracy z instytucjami i organizacjami, działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy,
- zwiększenie wrażliwości i zaangażowania w sprawy dotyczące przeciwdziałaniu przemocy,
- prowadzenie działalności informacyjnej wśród dorosłych mieszkańców gminy poprzez spotkania o tematyce – przemoc w rodzinie,
- zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozwój form wsparcia dla rodzin podejmujących pracę nad reintegracją rodziny.

Realizacja w/w celów operacyjnych jest prowadzona w ramach uchwalanego przez Radę Gminy Dobrem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu wspierania rodzin.

Działania:

- wykorzystanie strony internetowej UG oraz prasy lokalnej do przekazywania istotnych informacji z zakresu pomocy ofiarom przemocy na terenie gminy,
- współpraca z mediami- artykuły i audycje radiowe,
- prowadzenie telefonu zaufania dla osób doświadczających przemocy, poradni e-mailowej, forum,
- stworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, radzenia sobie ze stresem i agresją poprzez prowadzenie zajęć, warsztatów, prelekcji w szkołach,
- podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów

alkoholowych oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym,

- prowadzenie punktów konsultacyjnych, poradnictwo internetowe, grupy wsparcia dla osób uzależnionych,
- bieżące diagnozowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień,
- organizacja corocznej konferencji w tygodniu ofiar przemocy podsumowującej podejmowane działania,
- promowanie i wzmacnianie działań szkół podejmowanych w celu zniwelowania agresji i przemocy , w tym idei szkoły bez przemocy,
- promowanie form spędzania czasu wolnego sprzyjającego wzmacnianiu więzi rodzinnych.

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,
- środki finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne,
- sponsoring.

Cel strategiczny nr 2: Wspieranie rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Cele operacyjne:

- zapewnienie wsparcia oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prawnej rodzinie w odbudowie prawidłowych relacji oraz właściwym pełnieniu ról społecznych w szczególności rodzinom niepełnym i wielodzietnym,
- zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom z rodzin z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi, w szczególności rodzinom z problemem alkoholowym,
- wczesna interwencja pracowników socjalnych w przypadku pozostawienia dziecka w rodzinie,
- zwiększenie kompetencji pracowników zajmujących się pomocą w rodzinie.

Działania:

- zatrudnienie asystenta rodziny,
- zatrudnienie superwizora,
- tworzenie projektów socjalnych,
- bieżące obserwowanie sytuacji rodziny,
- organizacja wypoczynku wakacyjnego dla dzieci i młodzieży z rodzicami,
- utworzenie wsparcia dla rodziców mających problemy w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- objęcie opieką psychologiczno-pedagogiczną i materialną całej rodziny,
- organizacja raz w miesiącu spotkań pedagoga z niewydolnymi wychowawczo rodzinami,
- pozyskanie funduszy na stworzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z przemocą domową.

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,

- środki finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne,
- sponsoring.

Cel strategiczny nr 3: Kształtowanie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie

Cele operacyjne:

- zwiększenie zapewnienia wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla osób mających trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie,
- zapewnienie pomocy usługowej w środowisku osobom wymagającym takiej pomocy,
- pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków, wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- doradztwo oraz koordynacja działań służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług.

Działania:

- przyznawanie mieszkań socjalnych, a także pozyskanie lokali na terenie gminy w celu przekształcenia ich na mieszkania socjalne,
- wsparcie dla osób wymagających szczególnej opieki w regulowaniu opłat mieszkaniowych,
- opracowywanie indywidualnych programów pomocy dostosowanych do konkretnej osoby, a także wznowienie projektów systemowych na rzecz aktywizacji zawodowej dla osób biernych zawodowo i bezrobotnych (w latach 2010-2011 realizowane były „Gmina Dobre Mieszkańcom” oraz „Czas na zmiany”).

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne,
- sponsoring.

Cel strategiczny nr 4: Zapewnienie odpowiednich warunków, dostosowanych do osób starszych oraz niepełnosprawnych, ponadto zapewnienie opieki instytucjonalnej osobom, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku

Cele operacyjne:

- zapewnienie możliwości korzystania z różnych form pomocy społecznej,
- aktywizacja osób starszych do udziału w życiu społecznym, do aktywnego spędzania czasu,
- eliminacja przeszkód i barier architektonicznych,
- zapewnienia osobom niepełnosprawnym, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjnych i komunikacyjnych,
- aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Działania:

- usprawnienie działań związanych z pozyskiwaniem danych statystycznych dotyczących niepełnosprawności w gminie poprzez współpracę z instytucjami zajmującymi się świadczeniem pomocy osobom niepełnosprawnym,
- wzmożenie realizacji usług opiekuńczych – obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem,
- organizowanie opieki wolontariuszy dla osób potrzebujących pomocy,
- utworzenie punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia osobom ze wskazaniem do zatrudnienia,
- tworzenie Klubów dla osób starszych mających za zadanie aktywizację społeczności lokalnych, w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych,
- inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy,
- udzielanie porad specjalistycznych w zakresie aktywizacji zawodowej,

- utworzenie klubu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i bezrobotnych, w celu podniesienia wartości własnej osoby,
- zrealizowanie programu na rzecz pomocy w podjęciu pracy przez osoby niepełnosprawne,
- zapewnienie transportu osobom niepełnosprawnym do ośrodków świadczących rehabilitację,
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych przeznaczonych na realizację programów aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
- utworzenie Klubu Integracji Społecznej przy GOPS lub UG.

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- PEFRON,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne,
- sponsoring.

Cel strategiczny nr 5: Podniesienie poziomu ochrony zdrowia

Cele operacyjne:

- zwiększenie kadry medycznej,
- zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych,
- dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej,
- likwidacja barier architektonicznych,
- wprowadzenie zmian w systemie opieki zdrowotnej (zmiany w modelu finansowania zarządzania – dodatkowe źródła finansowania, zwiększenie efektywności),
- promocji aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży.

Działania:

- kampanie informacyjne i popularyzacyjne,
- kształtowanie świadomości zdrowotnej i zdrowego stylu życia poprzez promocję i edukację zdrowotną w szkole,
- zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na poprawienie sprawności fizycznej, organizowanie w gminie wydarzeń kulturowo-sportowych,
- organizacja darmowych badań dla mieszkańców gminy w ramach kampanii prozdrowotnej,
- budowanie współpracy między instytucjami (MOPS, PUP, organizacje pozarządowe) na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne,
- sponsoring.

Cel strategiczny nr 6: Wspieranie mieszkańców Gminy w aktywnej obecności na lokalnym rynku pracy i podejmowaniu przez nich inicjatyw, jak również uczestniczenie w szkoleniach oferowanych przez PUP

Cele operacyjne:

- platformy internetowego przekazywania informacji,
- stworzenie możliwości kształcenia praktycznego,
- zwiększenie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego, również dla osób dorosłych,
- stworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia działalności gospodarczej,
- zwiększenie wykorzystanie możliwości wynikających z dostępnych szkoleń.

Działania:

- kierowanie do doradcy zawodowego, motywowanie do podjęcia nauki, uczestnictwa w kursach, szkoleniach – we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,
- organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych,
- prowadzenie działań związanych z integracją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, marginalizowanych,

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne,
- sponsoring.

Cel strategiczny 7: Aktywizacja dzieci oraz młodzieży

Cele operacyjne:

- wszechstronny rozwój osobowy dzieci i młodzieży,
- wyrównanie szans w zakresie oferty sportowej,
- propagowanie zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień,
- poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci w szkołach podstawowych oraz młodzieży,
- warsztaty oraz zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury,
- organizacja zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży,
- tworzenie i promowanie wolontariatu.

Działania:

- zakupy sprzętu do świetlic wiejskich ,które są bardzo potrzebne do integracji dzieci i młodzieży szczególnie w zakresie pożytecznego spędzania wolnego czasu,
- imprezy integracyjne dla rodzin,
- organizacja imprez sportowych i zabaw integracyjnych - zajęć aerobiku, tenisa stołowego, siatkówki i koszykówki, sportowych turniejów np. w piłkę nożną, siatkówkę, wspólnych biegów okolicznościowych, rajdów rowerowych,
- angażowanie dzieci i młodzieży do akcji, np. akcja sprzątnięcia świata, porządkowanie parków i miejsc publicznych,
- organizowanie wypoczynku letniego oraz zimowego dla dzieci i młodzieży.

Czas realizacji:

Cały okres strategii

Źródło finansowania:

- środki własne Gminy,
- środki pozyskane z Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- organizacje charytatywne.

9. Wskaźniki realizacji działań

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie oraz poprawy jakości pracy GOPS, niezbędne jest przekazywanie i analizowanie poniższych sprawozdań:

- Oceny zasobów pomocy społecznej.
- Półroczne i roczne sprawozdanie z działalności GOPS w Dobrem.
- Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrem.
- Sprawozdanie z wdrożonego Programu Wspierania Rodzin.
- Sprawozdanie z wdrożonego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Sprawozdanie ze współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
- Sprawozdania z działalności Komisariatu Policji w Stanisławowie

Dodatkowo, zostaną porównane działania i ich cele z osiągniętymi rezultatami według poniższych wskaźników:

- liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- liczba dożywianych dzieci,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba miejsc w domach pobytu,
- liczba dzieci, dla których zakupiono podręczniki szkolne,
- liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
- liczba zorganizowanych pozalekcyjnych zajęć sportowych dla młodzieży,
- ilość zorganizowanych spotkań integracyjnych osób starszych i niepełnosprawnych,
- liczba osób objętych dofinansowaniem z PFRON,
- ilość szkoleń specjalistycznych dla pracowników GOPS,
- ilość organizowanych szkoleń dla mieszkańców.

10. Sposoby realizacji Strategii oraz źródła finansowania

Za osiągnięcie celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny będzie zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrze, który umożliwi realizację programów promocji projektów społecznych, w tym Programu wspierania rodzin i Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wdrożenie Strategii odbędzie się poprzez zaangażowanie instytucji publicznych oraz podmiotów społecznych w gminie. Prezentowany dokument stanowi źródło odniesienia dla przyszłych zmian, które mają funkcjonować i zmieniać gminę przez najbliższe lata.

Źródła finansowania Strategii to przede wszystkim środki pochodzące z:

- budżetu gminy,
- budżetu państwa,
- organizacji pozarządowych,
- funduszy Unii Europejskiej.

11. Monitorowanie i ocena realizacji Strategii

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest niezbędnym działaniem umożliwiającym racjonalne ocenienie jakości zaproponowanych zmian oraz ich sensowności wdrożenia. Proponuje się coroczne sporządzenie raportu z realizacji celów i kierunków działań. Monitoring umożliwi ocenę realizacji Strategii oraz ewentualne modyfikowanie zadań do zrealizowania, poprzez dostosowanie ich do zmieniających się warunków i możliwości. Ponadto, Programy pomocowe zostały opracowane na lata 2016-2018 oraz 2016-2020, w związku z czym będzie trzeba połączyć ewaluację Strategii z Programami tak, aby móc niwelować poszczególne niepowodzenia.

Ewaluacja Programu będzie dokonywana w trakcie prac nad corocznym sprawozdaniem z realizacji zadań w przeciągu trzech następnych lat. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość mogą stanowić podstawę do ewentualnej aktualizacji Strategii. Za przygotowanie corocznego sprawozdania będzie odpowiedzialny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, które przedstawi Wójtowi gminy podczas spotkania.